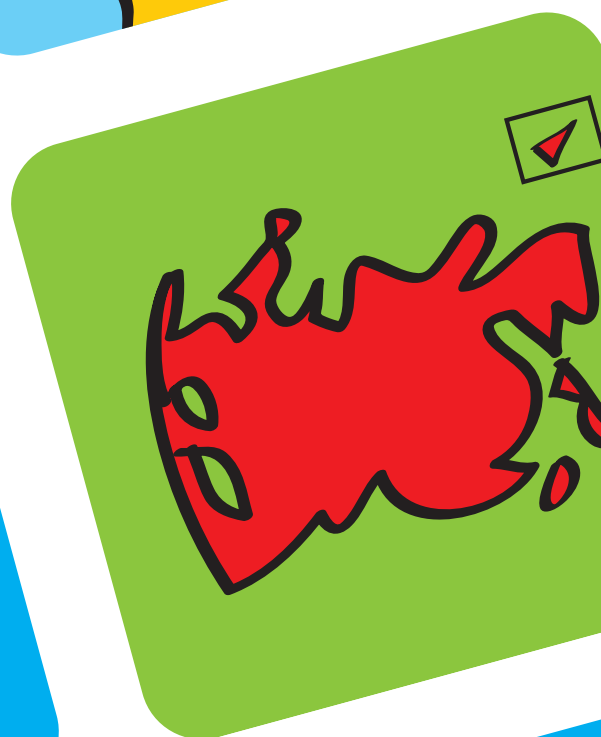

**DEN REGIONALE UDVIKLINGSPLAN 2008
FOR REGION MIDTJYLLAND**

Del II:
REDEGØRELSE
– for regionsrådets strategi

"I 2030 er
internationale
sammen

Den regionale udviklingsplan består af fire dele:

I VISION – beskriver den overordnede vision for udviklingen i regionen samt delvisioner på de enkelte indsatsområder. Derudover beskrives de væsentligste udfordringer i forhold til udgangspunktet samt nogle af de vigtigste skridt på vejen for at nå den ønskede udvikling.

II REDEGØRELSE – beskriver regionsrådets strategi og anbefalinger, der kan fremme den ønskede udvikling.

III ANALYSER – analyser af regionale og lokale vilkår for udvikling, fx analyser af det midtjyske arbejdsmarked, uddannelses-situationen og trafikal tilgængelighed.

IV BILAG – vækstforums erhvervsudviklingsstrategi, beskæftigelsesrådets beskæftigelsesstrategi, Anna Amalia-projektet, idékatalog, partnerskabsaftalen med regeringen, infrastrukturrindspil, lokal Agenda 21, råstofplanen o. lign., som arbejdet med Den regionale udviklingsplan bygger på.

Der er Region Midtjylland en
international vækstregion i et
sammenhængende Danmark"

REDEGØRELSE INDHOLDSFORTEGNELSE

Titel: Forslag til "Den regionale udviklingsplan 2008 for Region Midtjylland"
Del II: Redegørelse

Copyright: Region Midtjylland
Publikationen kan citeres med kildeangivelse.

Udgiver: Region Midtjylland
Regional Udvikling
Skottenborg 26
DK- 8800 Viborg
Tlf. 8728 5000
e-mail: regional-udvikling@ru.rm.dk
www.regionmidtjylland.dk

Bestilling: Kan rekvireres ved henvendelse til
Iben Ewert: iben.ewert@ru.rm.dk
eller downloades fra www.regionmidtjylland.dk

Layout: Tilsted Com
Tryk: V-print
Oplag: 2.300
ISBN nr.: 978-87986925-5-3
Udgivelse: Januar 2008

GØRELSE EGNELSE

1.	Fra vision til strategi	7
2.	Internationalt samarbejde.	9
3.	Byer som drivkraft.....	11
4.	Landdistrikter	13
5.	Erhvervsudvikling og turisme.....	17
6.	Arbejdskraft og beskæftigelse.....	21
7.	Uddannelse.....	25
8.	Sundhed	29
9.	Kultur	37
10.	Natur og miljø	41
11.	Energi.....	45
12.	Infrastruktur	49
13.	Kollektiv trafik.....	55

REDEGØRELSE 1

Fra vision til strategi

Visionshæftet indeholder en delvision for hvert indsatsområde og beskriver det aktuelle udgangspunkt for udviklingen. Her følger regionsrådets redegørelse for det internationale samarbejde, og for hvordan regionsrådet vil bidrage til realiseringen af den fælles vision for den midtjyske region.

I visionshæftet er der givet nogle smagsprøver på indholdet af dette redegørelseshæfte i form af en række eksempler på vigtige skridt på vejen fra udgangspunkt til vision. Disse udfoldes her i Regionsrådets strategi for egne aktiviteter og samspil med øvrige aktører for hvert indsatsområde jf. visionshæftet.

Roller og opgaver

Regionsrådet kan med baggrund i Den regionale udviklingsplan, udover sine lovbundne opgaver, selvstændigt sætte fokus på indsatsområder, igangsætte samarbejder og analyser og på anden vis fagligt og økonomisk virke for realisering af visionerne for hvert indsatsområde.

Strategi for Region Midtjylland

Regionsrådets strategi beskriver de handlinger, Region Midtjylland vil anvende for at realisere delvisionen for indsatsområdet. Her er de vigtige skridt på vejen, som er nævnt i visionshæftet, udfoldet og suppleret.

På områder, hvor Region Midtjylland har en selvstændig kompetence, er handlingerne beskrevet konkret. Enten som handlinger, der umiddelbart kan påbegyndes, eller som områder, der skal undersøges nærmere for at afdække mulighederne. På områder, hvor flere aktører skal samarbejde for at realisere visionerne, har indsatsen karakter af netværksdannelse. Netværksdannelsen skal muliggøre en fleksibel tilpasning af indsatsen og sikre fremsynede problemløsninger.

Analyser

Initiativer med udspring i Den regionale udviklingsplan sigter på at styrke og udvikle lokale og regionale vilkår for vækst med henblik på at opnå en fremtidig ønsket udvikling.

Vilkårene er forskellige i de enkelte egne af regionen og vil variere over tid. Derfor er der behov for løbende at kortlægge og analysere disse vilkår. Dels for at evaluere resultaterne af den hidtidige indsats og dels for at få et velunderbygget grundlag for beslutninger om fremtidige initiativer.

Analyser udgør således væsentlige bidrag til parternes dialog om områder af fælles interesse og er helt nødvendige for at give gennemslagskraft i forhold til f.eks. statslige myndigheder.

En af de handlemuligheder regionsrådet har for at fremme realiseringen af Den regionale udviklingsplan er at initiere og finansiere forskellige analyser via de afsatte midler til Regional Udvikling.

Regionsrådet ønsker at indgå i analysesamarbejder med de forskellige regionale aktører og har allerede etableret et sådant med Det regionale beskæftigelsesråd.

I forslaget til Den regionale udviklingsplan er der bl.a. identificeret et behov for analyser, der kan være med til at beskrive nuværende og fremtidige samspil mellem forskellige byer i regionen og mellem land og by. Andre eksempler er behovet for at kortlægge, hvordan der sikres et fortsat dynamisk arbejdsmarked med den nødvendige arbejdskraft og hvilke faktorer, der påvirker unges valg af uddannelse og uddannelsessted.

Anbefalinger

Inden for hvert indsatsområde giver visionen og regionsrådets strategi for egne handlinger anledning til anbefalinger til andre aktører.

Det er intentionen, at anbefalingerne indtænkes i de pågældende aktørers strategier og planlægning, således at alle aktører med indflydelse på udviklingen af den midtjyske region bidrager til realiseringen af visionen om en international vækstregion i et sammenhængende Danmark.

VISION
I 2030 er Region
Midtjylland en
international
vækstregion i et
sammenhængende
Danmark

K

REDEGØRELSE 2

Internationalt samarbejde

Udviklingen i Danmark er i stigende grad påvirket og afhængig af vore nabolande og det øvrige EU. Denne udvikling vil fortsætte i de kommende år.

Regionsrådets vision om en international vækstregion i et sammenhængende Danmark kræver gode kommunikationslinjer og en tidssvarende infrastruktur til tilgrænsende lande.

Ifølge Lov om Erhvervsfremme kan regionerne deltage i samarbejder med tilgrænsende landes myndigheder og organisationer med henblik på at styrke regionernes vækstvilkår og den kulturelle sammenhængskraft og regionerne kan medvirke til nedsættelse og finansiering af organer til varetagelse af dette samarbejde.

I vækstforums erhvervsudviklingsstrategi for 2007 til 2009 er det en del af den grundlæggende prioritering, at initiativer har et internationalt perspektiv, der anvender globale muligheder til at styrke den regionale konkurrencekraft.

For at sikre de bedste udviklingsmuligheder for virksomheder, uddannelsesinstitutioner og offentlige myndigheder skal der sikres de bedst mulige infrastrukturforbindelser til vore nabolande i Norge, Sverige, Tyskland og Storbritannien – både for fragt og personer i form af færge-, tog- og flyforbindelser.

De EU-finansierede programmer Mål 2, Mål 3 (Interreg) og Landdistriktsprogrammet indgår ligeledes som en del af finansieringen af den samlede erhvervsudviklingsstrategi, og det forudsættes, at det internationale samarbejde med tilgrænsende lande bidrager til at styrke udviklingen i den midtjyske region på en række områder, som f.eks. energi og miljø, innovation, kompetence- og virksomhedsudvikling.

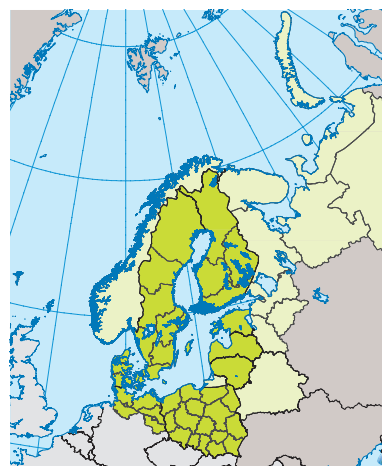
Programmerne giver mulighed for tæt samarbejde med tilgrænsende landes myndigheder og organisationer. Alle muligheder for at styrke udviklingen i den midtjyske region og i programområdet skal udnyttes optimalt.

Region Midtjylland samarbejder endvidere med tilgrænsende landes myndigheder i forlængelse af vækstforums erhvervsudviklingsstrategi, hvor der på opfordring fra Danmarks Vækstråd skal foretages benchmarkundersøgelser med sammenlignelige regioner. Disse påtænkes bl.a. foretaget i samarbejde med East of England i England og Västra Götaland i Sverige i regi af Nordsøprogrammet.

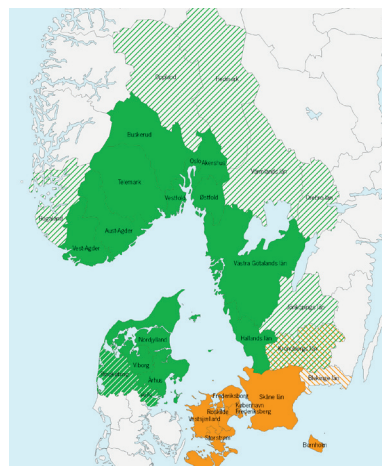
Interreg IV B, Nordsøprogrammet

Interreg IV B, Østersøprogrammet

Interreg IV A, Øresund Kattegat Skagerrak programmet

Region Midtjyllands aktuelle internationale samarbejdsregioner

REDEGØRELSE 3

Byer som drivkraft

Store og mellemstore byer kan karakteriseres ud fra faktorer som koncentration og nærhed, lave transportomkostninger, mangfoldige forbrugsmuligheder, stor videnudveksling og et varieret arbejdsmarked. Forbrugsmuligheder skal opfattes som en bred vifte af kulturudbud, udeliv, boliger, indkøbsmuligheder etc.

Den traditionelle større by er et produkt af industrisamfundet, hvor et væsentligt kendetegn er opsplitningen af byens funktioner i adskilte enheder – f.eks. ved at holde industriproduktion adskilt fra boligområder bl.a. for at minimere gener og forureningsproblemer.

I videns- og servicesamfundet er det helt andre udfordringer, der er fokus på. Viden er en afgørende konkurrenceparameter, og der er et voksende behov for viden og for at kunne dele og udvikle viden på tværs af personer, sektorer og brancher. Videndeling og udvikling understøttes bl.a. af fysiske møder, og for at styrke det fysiske møde mennesker imellem, er en vis grad af geografisk nærhed nødvendig.

Der findes ikke noget entydigt svar på, hvor mange indbyggere eller arbejdspladser en by skal rumme, for at den kan udvikle sig til en regional eller national drivkraft. Men at der skal være en vis "kritisk masse" af mennesker og muligheder til stede, er oplagt. Det understreges bl.a. af den tendens, at virksomheder efterspørger og lokaliserer sig i nærheden af rigeligt udbud af veluddannet arbejdskraft, veludbygget infrastruktur samt attraktive miljøer i forhold til bosætning. Denne lokaliseringstendens ses også internationalt og må betegnes som et grundvilkår.

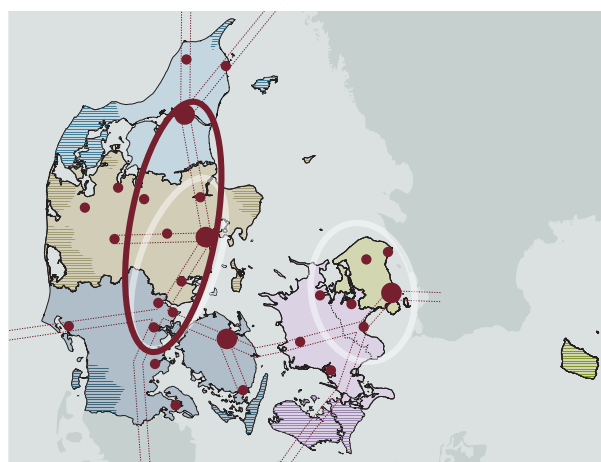
Byerne er i økonomisk forstand - f.eks. handels-, job- og kulturmæssigt - en slags servicefunktion for såvel byens borgere som byens opland. Derfor er det vigtigt, at byer og oplande ikke anskues som adskilte; byer *eller* landdistrikter, men derimod anskues samlet som byer *og* landdistrikter. Både i forhold til resten af Danmark og i forhold til andre regioner internationalt. De er hin-

andens fælles ressourcer og forudsætning, hvor borgere, arbejdskraft og forbrugere udveksles. Jo større interaktion der er mellem land og by, jo stærkere bliver regionen.

Regionsrådets vision om et sammenhængende Danmark refererer til Miljøministeriets Landsplanredegørelse 2006, der definerer et østjysk bybånd. Regionsrådets ambition er et udvidet østjysk bybånd, der rækker fra Aalborg i nord til Kolding i syd og fra Viborg i vest til Århus i øst. Regionsrådet opfordrer derfor staten til i den kommende landsplanredegørelse, at udvide bybåndet i overensstemmelse hermed, **idet det forventes, at de faktorer, der har medvirket til dannelsen af bybåndet ad åre bevirker, at bybåndet er udvidet til også at omfatte andre byer.**

På europæisk og globalt plan konkurrerer den midtjyske region med flere tusinde regioner med lignende karakteristika. Regionen må altså betegnes som en lille spiller på den globale scene. Det samme gælder for så vidt Danmark. Strategisk samarbejde om byudvikling er derfor vigtigt, hvis byerne og regionen skal udvikle en stærk international position – stærkere end den, efter international målestok, beskedne størrelse berettiger til.

Hvis byerne i regionen skal bevare og udvikle en stærk international konkurrencekraft, skal der igangsættes initiativer, der bidrager til udviklingen af et endnu tættere samarbejde på tværs af kommune- og regionsgrænser inden for områder, hvor samarbejde lønner sig. Dette **skal sikre en gunstig udvikling i hele regionen, men** ændrer ikke ved, at der også fortsat skal være en sund konkurrence mellem byer; samarbejde og konkurrence kan forenes. Forudsætningerne er bl.a. identifikation af fælles interesser og potentielle samarbejdsområder samt analyser og metodeudvikling.

Kort fra Landsplanredegørelse 2006 tilføjet ellipse for indikation af det udvidede østjyske bybånd
Kilde: Miljøministeriet, Landsplanredegørelse 2006, Nina Kampmann/Etcetera Design

Regionsrådet anbefaler:

- staten at udvide det østjyske bybånd til Aalborg i nord, Kolding i syd, Viborg i vest og Århus i øst

REDEGØRELSE Land- distrikter 4

Vilkårene for at bo og drive erhverv er forskellige i byerne og i landdistrikterne. **Hvor byerne tilbyder et større udvalg af bosætnings-, erhvervs-, uddannelses- og kulturtilbud, har landdistrikternes særlige styrker inden for bosætning, erhverv og fritid.**

Ofte vil landdistrikter og byer være hinandens forudsætninger for at tilbyde de bedste løsninger. For eksempel er samspillet mellem landdistrikternes velbeliggende ferieboliger og byernes varierede kulturtilbud et godt udgangspunkt for videreudvikling af helårsturisme.

Landdistriktsprogrammet for de kommende år indebærer, at der etableres Lokale Aktionsgrupper (LAG'er) i de fleste kommuner i den midtjyske region. LAG'erne skal beskæftige sig med udvikling af landdistrikterne, herunder gennemførelse af større udviklingsprojekter og initiativer i samarbejde med kommunerne, Region Midtjylland, vækstforum m.fl.

Erhverv, turisme og energi

På erhvervssiden er fødevarerproduktion- og forarbejdning samt turisme og oplevelsesindustri de erhverv, der umiddelbart kan drage den største nytte af en beliggenhed i landdistrikterne. Landskabelige værdier kan også tiltrække iværksættere.

Landbrugsproduktionen udgør grundlaget for store forarbejdnings- og afsætningsvirksomheder inden for fødevarerområdet. Sammen med byernes forsknings- og vidensmiljøer udgør denne værdikæde en af regionens klare styrkepositioner.

Landdistrikternes store naturoplevelser og mange ferieboliger gør turismen til et af de beskæftigelsesmæssigt betydningsfulde erhverv i disse områder.

Endelig spiller landdistrikterne en væsentlig rolle for regionens nuværende og kommende produktion af vedvarende energi – bl. a. vindenergi og biomasseproduktion. Det bliver også i landdistrikterne, at de nødvendige testfaciliteter skal etableres.

Uddannelse

Uddannelsesniveaulet skal hæves i landdistrikterne, såvel som i byerne. Det kræver, at uddannelserne er tilgængelige for befolkningen i landdistrikterne. Her kan bl.a. fjernundervisning medvirke til at øge udbudet og tilgængeligheden af uddannelser.

Statens taxameterstyring af uddannelsesinstitutioner må indrettes således, at der tages hensyn til, at det er dyrere at drive uddannelsesinstitutioner i tyndt befolkede områder end i større byer.

Udvikling af og vækst i landdistrikternes erhverv afhænger bl.a. af, at flere højtuddannede finder beskæftigelse i disse erhverv. Der skal derfor foregå et samarbejde mellem landdistrikternes virksomheder og de videregående uddannelsesinstitutioner. Et eksempel på dette samarbejde er, at der på uddannelses- og forskningsområdet investeres markant i Aarhus Universitet, og at Aarhus Universitet til gengæld er opmærksom på rollen som udvikler af videnbroer til virksomheder, også uden for de større byer, til gavn for alle parter i hele regionen.

Sundhed

Almen praksis skal sikre sundhedssystemets nærhed til borgerne, mens mere specialiserede sundhedsfunktioner samles på færre enheder. Telemedicinske løsninger vil bl.a. være anvendelige i områder, hvor afstanden til specialiserede sundhedstilbud er relativt stor. I forbindelse med ulykker og akut opstået sygdom sikrer ambulancer og akutbiler en optimal indsats.

Natur og miljø

Landdistrikterne indeholder store ressourcer i form af naturområder, landbrugsområder, råstofområder, områder med drikkevandsinteresser m.m.

Landdistrikternes store sammenhængende og varierede naturområder skal udvikles og anvendes som grundlag for ny vækst. Naturværdierne er væsentlige for bosætning og erhverv herunder turisme og rekreation. I den forbindelse ventes nationalparkerne ved Mols Bjerge og Skjern Å at få en særlig attraktionsværdi. Naturværdierne skal imidlertid beskyttes mod anvendelse, der på sigt vil ødelægge denne attraktionsværdi.

Bevaring af naturressourcerne kan samtidig medvirke til at sikre rent drikkevand i områderne. Til gengæld skal der søges løsninger på mulige konflikter mellem anvendelse af jorden til landbrugsformål, byudvikling, råstofgravning og beskyttelse af drikkevandet.

Infrastruktur og kollektiv trafik

En udbygget infrastruktur og gode kollektive trafiktilbud er af stor betydning for landdistrikternes adgang til byernes tilbud om arbejdspladser, uddannelse, sundhed og fritidstilbud. Forbindelserne er ligeledes afgørende i forhold til landdistrikternes tilgængelighed for erhverv og turisme samt arbejdskraft fra byerne. Der skal derfor sikres en tidsvarende infrastruktur, der understøtter udviklingen i hele regionen og skaber en region i balance, hvor der er samspil mellem land og by, vækstområder og yderområder, bosætningsområder og erhvervsområder.

Der skal være gode kollektive trafiktilbud både i byen og på landet. På trafiksvage strækninger og tidspunkter kan den kollektive trafik tilbydes som efterspørgselsstyrede teletaxier og telebus.

Den digitale infrastruktur er lige så vigtig for landdistrikterne som den fysiske infrastruktur. Den digitale infrastruktur er bl.a af væsentlig betydning for det erhvervsliv, der allerede findes i landdistrikterne og for at kunne tiltrække nye virksomheder. Den digitale infrastruktur er desuden en forudsætning for, at landdistrikternes indbyggere kan anvende tilbud om fjernundervisning, [distancearbejde](#) og telemedicin m.m.

F

V

REDEGØRELSE 5

Erhvervs- udvikling og turisme

VISION

I 2030 er den midtjyske region en international vækstregion, hvor globale muligheder udnyttes med afsæt i regionale styrkepositioner til gavn for borgere og virksomheder

Region Midtjyllands rolle og opgaver

I forhold til erhvervsudviklingen har regionsrådet en klar og veldefineret rolle som partner i det regionale vækstforum og som bevilgende myndighed i forhold til udmøntning af erhvervsudviklingsstrategiens indsatsområder.

Erhvervsudviklingsstrategien udarbejdes af det partnerskab som udgøres af vækstforum. Partnerskabet omfatter erhvervslivet, kommuner, uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedets parter samt Region Midtjylland.

Udgangspunktet for erhvervsudviklingsstrategien er defineret i lov om erhvervsfremme, som beskriver regionsrådets og vækstforums muligheder for at arbejde med følgende indsatsområder:

- innovation, videndeling og videnopbygning
- anvendelse af ny teknologi
- etablering og udvikling af nye virksomheder
- udvikling af menneskelige ressourcer, herunder udvikling af regionale kompetencer
- vækst og udvikling i turismeerhvervet
- udviklingsaktiviteter i yderområderne

I forhold til disse indsatsområder kan regionsrådet understøtte den regionale erhvervsudvikling direkte eller indirekte gennem samarbejde med kommuner om fx infrastruktur. Dertil kommer andre politikområder så som uddannelse og sundhed.

Turismebranchen er kendetegnet ved både små og store virksomheder inden for overnatning, besøgsmål (forlystelsesparker, museer m.m.) og gastronomi. I denne sammenhæng udgør naturoplevelser men også byer med oplevelser i form af detailhandel, bymiljøer m.m. centrale elementer. Det regionale turismeudviklingsselskab (Midtjysk Turisme) varetager den konkrete udmøntning af aktiviteter gennem udvikling, koordination og igangsætning.

Turismens centrale aktører udgøres af VisitDenmark, Midtjysk Turisme, Region Midtjylland, turistdestinationerne, kommunerne og det direkte erhverv.

Region Midtjyllands rolle er ud over at medvirke til strategisk udvikling af turismen også at medvirke til udvikling af oplevelsesøkonomien bl.a. gennem en kobling mellem turisme, kultur og kreative erhverv.

Strategi for Region Midtjylland

Vækstforums første erhvervsudviklingsstrategi og den tilhørende handlingsplan har som udgangspunkt peget på udviklingen af de menneskelige ressourcer, innovation og iværksætteri, som afgørende for at skabe vækst i den midtjyske region. Derudover har vækstforum peget på tre megasatsninger, som de første i en række, hvor regionen har særlige styrkepositioner. Det drejer sig om energi og miljø, erhverv, sundhed samt fødevarer.

Hvad angår udvikling af menneskelige ressourcer – i erhvervsudviklingsstrategien defineret som uddannelse og kompetenceudvikling – vil regionsrådet via sin indsats på uddannelsesområdet understøtte erhvervsudviklingsstrategiens initiativer. Det er vigtigt, at der satses på et stærkt samarbejde mellem alle aktører, således at de unge sikres muligheder for at starte på og gennemføre en kompetencegivende uddannelse og at der åbnes yderligere for mulighederne for livslang læring for alle regionens borgere. For at sikre den nødvendige arbejdskraft til regionens virksomheder, er det vigtigt at styrke samarbejdet om vejledning og fokusere yderligere på kompetenceudviklingen og det sociale engagement i virksomhederne.

I forhold til innovation vil regionsrådet være med til at danne rammerne for den dialog og indsats, som skal skabes på området, og som skal forholde sig til de regionale udfordringer og være med til at understøtte videnopbygning og videndeling. Det er bl.a. gennem videndeling, at der skabes innovation – både forskningsbaseret og brugerreven.

I den sammenhæng er anvendelsen af ny teknologi et af de vigtigste elementer i mange virksomheders innovationsprocesser. Her vil regionsrådet være med til at understøtte såvel opbygning som deling af viden fx ved at understøtte den del af megasatsningerne, som vedrører netop teknologiprogrammer.

Når erhvervsudviklingsstrategien fokuserer på iværksætteri og udvikling af virksomheder vil regionsrådet bidrage med initiativer, der understøtter erhvervsudviklingsstrategiens initiativer i forhold til at sikre og styrke nye virksomheders etablering og overlevelse.

Megasatsninger

Vækstforum har i sin erhvervsudviklingsstrategi valgt at fokusere på tre megasatsninger:

- energi og miljø
- erhverv-sundhed
- fødevarer

For de tre områder gælder, at vækstforum har vurderet, at de er regionale styrkepositioner, som kan bidrage til den regionale vækst. De tre megasatsninger drives blandt andet af de tre vækstmotorer – uddannelse og kompetenceudvikling, innovation og iværksætteri.

Regionsrådet vil i den sammenhæng være med til at skabe rammerne for det samarbejde, som er nødvendigt for at sikre samspillet mellem erhvervsliv, videns- og forskningsinstitutioner i hele regionen.

Udover megasatsningerne bør der også arbejdes med andre brancher og klynger, som udgør regionale styrkepositioner – f.eks. jern og metal, møbelindustrien, tekstilbranchen, serviceerhvervene m.fl. Regionsrådet vil derfor som én af sine opgaver løbende bidrage med analyser, der kan danne et kvalificeret grundlag for udpegning af nye indsatsområder – både megasatsninger og andre initiativer – og dermed bidrage til at øge væksten i hele regionen.

Regionsrådet vil gennem sit arbejde med globalisering være med til at sikre, at regionens virksomheder og uddannelsesinstitutioner får de bedste rammer for deres aktiviteter i udlandet.

Målet er at medvirke til udvikling og vækst i **hele** regionen, bl.a. ved at indgå professionelt i samarbejder uden for landets grænser, at varetage regionale interesser i internationale fora og præsentere regionen samlet udadtil på en måde, så private og offentlige aktørers markedsadgang lettes. Det gælder ikke mindst i forhold til EU via kommunernes og regionens fælles kontor i Bruxelles.

Oplevelsesøkonomi defineres generelt meget bredt som det forhold, at produkter og aktiviteter gives en ekstra værdi ved at koble oplevelser eller fortællinger til det konkrete produkt eller aktivitet. Det som adskiller et produkt – ud over funktion og teknologi – er oplevelsesdimensionen, som skabes f.eks. via design eller fortælling.

En del af oplevelsesøkonomien udgøres af oplevelseserhvervene; virksomheder, der med et kreativt udgangspunkt har til hovedopgave at skabe og/eller levere oplevelser af enhver art. Oplevelseserhvervene afgrænses til:

- turisme (overnatning, turistbureauer, gastronomi og nattelev)
- kultur, kunst og underholdning (kunstnere, scenekunst, musik, video & film, forlagsvirksomheder & medier, forlystelsesparker & besøgsmaal, sport, events og fritid)
- formgivning, image og branding (arkitektur, design, reklame og indholdsproduktion)

Turismen er en væsentlig drivkraft i den regionale ud-

Regionsrådet vil:

- uddannelse – understøtte erhvervsudviklingsstrategiens initiativer
- innovation – understøtte videnopbygning og videndeling
- teknologiprogrammer – understøtte opbygning og deling af viden
- iværksætteri – understøtte erhvervsudviklingsstrategiens initiativer
- skabe rammer for samarbejde om vækstmotorer mellem erhvervsliv, videns- og forskningsinstitutioner
- kvalificere udpegning af nye indsatser
- globalisering – sikre virksomheder og uddannelsesinstitutioner de bedste rammer for aktiviteter i udlandet
- udvikling af internationale oplevelsesfyr-tårne
- udvikling af helårs turismedestinationer
- sikre dialog mellem erhvervsudviklingsaktører

Regionsrådet anbefaler:

- vækstforum at udvikle erhvervsudviklingsstrategien med udgangspunkt i menneskelige ressourcer, innovation og iværksætteri og med vægt på de kreative kompetencer og styrkepositioner i regionen

vikling. Vækstforum har i sin erhvervsudviklingsstrategi besluttet, at den strategiske satsning inden for turisme og oplevelsesøkonomi i første omgang skal tage udgangspunkt i:

- udvikling af regionale oplevelsesprojekter
- udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne
- opbygning og formidling af viden

Regionsrådet har – efter indstilling fra vækstforum – afsat midler til udvikling af regionale oplevelsesprojekter og internationale oplevelsesfyrtårne.

Udviklingen af de regionale oplevelsesprojekter skal medvirke til at regionens styrkepositioner inden for kystturisme og byferie udvikles, og at der opnås et stærkere samspil mellem disse to ferieformer. Dette vil også medvirke til at understøtte samspillet mellem byer og landdistrikter.

Målet med udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne er at udvikle regionens erhvervsmæssige styrkepositioner til nye internationale kommercielle forretningsområder.

Udviklingen af internationale oplevelsesfyrtårne og ikke mindst regionale oplevelsesprojekter skal understøtte ambitionen om, at turismen i højere grad får karakter af et helårserhverv. Region Midtjylland støtter VisitDenmarks projekt om udvikling af helårsturisme-destinationer.

Der er et generelt behov for, at de mange små og mellemstore virksomheder inden for turismen får opbygget deres kompetence gennem øget viden. Den stærke internationale konkurrence nødvendiggør, at virksomhederne bliver bedre til at udnytte viden om turisme og oplevelsesøkonomi.

En opbygning af viden hos kommuner, turistdestinationer, Midtjysk Turisme og Region Midtjylland vil indgå i grundlaget for en fortsat udvikling af turismen og dermed også en eventuel justering af strategien for udviklingen af oplevelsesøkonomi og turisme **i de forskellige dele af regionen.**

En fremtidig indsats inden for oplevelsesøkonomien forventes at have fokus på de kreative erhverv og på hvorledes kreative kompetencer kan fremme den re-

gionale udvikling.

Regionsrådet ser det som en vigtig opgave at sikre dialogen med og mellem de aktører, som er relevante for erhvervsudviklingen i Region Midtjylland – f.eks. staten, vækstforum, beskæftigelsesrådet, kommunerne, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, organisationer m.fl.

Anbefalinger til øvrige aktører

I forhold til vækstforum anbefales at erhvervsudviklingsstrategien, med udgangspunkt i menneskelige ressourcer, innovation og iværksætteri, fortsat udvikles med vægt på de kreative kompetencer og eksisterende styrkepositioner i regionen.

REDEGØRELSE 6

Arbejdskraft og beskæftigelse

VISION

I 2030 har den midtjyske region fortsat høj beskæftigelse og lav ledighed. Private og offentlige virksomheder får dækket deres behov for kvalificeret arbejdskraft på et bæredygtigt og dynamisk internationalt arbejdsmarked

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Beskæftigelsessystemet er opdelt i 3 niveauer – et nationalt, et regionalt og et lokalt. På alle tre niveauer suppleres det administrative system med et beskæftigelsesråd.

19 jobcentre er omdrejningspunktet i den beskæftigelsespolitiske indsats i den midtjyske region. De skal skabe en sammenhængende indsats over for borgere og virksomheder med det formål at sikre, at ledige hurtigst mulig kommer i beskæftigelse, at virksomhederne får den arbejdskraft, de efterspørger, og at sygemeldte vender tilbage til beskæftigelse så hurtigt som muligt. Beskæftigelsesregionen overvåger og analyserer udviklingen på arbejdsmarkedet og medvirker til at sikre resultater og effekt af beskæftigelsesindsatsen.

Det er således jobcentrene, der varetager den beskæftigelsespolitiske indsats, medens beskæftigelsesregionen følger op på resultater og effekter af indsatsen i jobcentrene.

Regionsrådet kan gennem samarbejdet i vækstforum og i samarbejde med beskæftigelsesregionen bidrage til at øge og opkvalificere arbejdsstyrken.

Regionsrådet kan som arbejdsgiver medvirke til at sikre den fornødne løbende opkvalificering af medarbejderne i sundhedssektoren og på de regionale institutioner.

Strategi for Region Midtjylland

En nødvendig forudsætning for vækst og udvikling er, at den fornødne arbejdskraft med de rette kvalifikationer er til stede.

Arbejdsmarkedet i den midtjyske region er kendetegnet ved stigende beskæftigelse, faldende ledighed og et demografisk betinget fald i arbejdsstyrken, forhold der betyder, at der rundt omkring i regionen opstår flkehalsproblemer.

Hvis virksomhederne fremover skal have den arbejdskraft, de har brug for, og vækst og velfærd skal sikres, er det nødvendigt at få flere af de personer, der i dag står uden for arbejdsstyrken, ind på arbejdsmarkedet. Samtidigt er det afgørende, at der ydes en særlig indsats for at bremse tilgangen til grupper uden for arbejdsstyrken, herunder modtagere af sygedagpenge, kontanthjælp, førtidspension og efterløn. Der er med andre ord behov for:

- at udvide arbejdsstyrken med kvalificeret arbejdskraft og dermed virksomhedernes rekrutteringspotentiale
- at fastholde de, der er i beskæftigelse, men truet af tilbagetrækning på grund af alder, helbred eller sociale forhold

Det kan kun ske i et tæt samspil mellem erhvervs-, beskæftigelses- og uddannelsespolitiske aktører.

Regionsrådet vil i samarbejde med beskæftigelsesregionen, kommunerne og uddannelsesinstitutioner igangsætte analyser, som kan danne grundlag for målrettede initiativer, der kan medvirke til at øge arbejdskraftudbuddet, opkvalificere ledige og iværksætte nye initiativer, der kan forkorte syge-/dagpengemodtageres fravær fra arbejdsmarkedet **f. eks. ved større fokus på et bedre arbejdsmiljø.**

Dertil kommer initiativer, der kan opkvalificere arbejdsstyrken og øge de beskæftigedes fleksibilitet i forhold til ændringer i beskæftigelsen og virksomhedernes produktion.

Der er således allerede taget initiativer til at igangsætte en kompetenceplatform, der i de kommende år skal bidrage til at opkvalificere medarbejderne i de små og mellemstore virksomheder.

Derudover har vækstforum besluttet at igangsætte et initiativ, der tager sigte på at øge arbejdsstyrken gennem tilskud til relevante projekter, således at der bliver sat øget fokus på at aktivere skjulte arbejdskraftressourcer overalt i regionen. I den forbindelse sikres en effektiv anvendelse af EU-medfinansiering.

Regionsrådet vil i samarbejde med kommunerne, beskæftigelsesregionen og vækstforum ligeledes igangsætte analyser af, hvordan regionale styrkepositioner kan bidrage til at tiltrække arbejdskraft fra omverdenen, således at der skabes et mere internationalt arbejdsmarked i regionen.

Tilsvarende vil Region Midtjylland som arbejdsgiver fortsat bestræbe sig på både at opkvalificere medarbejderne på de regionale institutioner og på at tiltrække udenlandsk arbejdskraft på områder, hvor der er knaphed på arbejdskraft. Det gælder især sundhedspersonale.

Et mere internationalt arbejdsmarked stiller krav om, at uddannelsesinstitutioner tilbyder relevante former for efter- og videreuddannelse, herunder sprogundervisning, ligesom adgang til boliger og offentlig service vil være afgørende for at rekruttere og fastholde udenlandsk arbejdskraft.

Anbefalinger til øvrige aktører

Regionsrådet opfordrer staten til at understøtte mulighederne for at:

- udvide og opkvalificere arbejdsstyrken
- opretholde tilstrækkelig geografisk dækning af offentlig service til at understøtte en bæredygtig befolkningsudvikling **i alle dele af regionen**
- etablere nye statslige arbejdspladser i regionen i relation til regionens styrkepositioner
- rekruttere og fastholde kvalificeret udenlandsk arbejdskraft

Regionsrådet vil:

- kvalificere udpegning af nye indsatser for at øge arbejdskraftudbud, opkvalificere ledige, forkorte syge-/dagpengemodtageres fravær fra arbejdsmarkedet
- kvalificere udpegning af nye indsatser for at opkvalificere arbejdsstyrken, øge de beskæftigedes fleksibilitet
- analysere hvordan regionale styrkepositioner kan bidrage til at tiltrække arbejdskraft fra omverdenen
- som arbejdsgiver opkvalificere medarbejderne og tiltrække udenlandsk arbejdskraft, hvor der er knaphed

Regionsrådet anbefaler:

Staten at understøtte mulighederne for at:

- udvide og opkvalificere arbejdsstyrken
- understøtte en bæredygtig befolkningsudvikling **i alle dele af regionen**
- oprette nye statslige arbejdspladser i regionen inden for styrkepositionerne
- rekruttere og fastholde kvalificeret udenlandsk arbejdskraft

REDEGØRELSE 7 Uddannelse

VISION

I 2030 har den midtjyske region et sammenhængende og vidtforgrenet uddannelsessystem, der sikrer mulighed for livslang læring og understøtter en internationaliseret vækst og udvikling

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Når det gælder undervisningen i folkeskolen og Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU-centrene), er det kommunerne, der har ansvaret.

Ungdomsuddannelserne varetages af gymnasier, HF-kurser samt erhvervsskoler og finansieres via statslige taxametertilskud, som udgør et fast beløb pr. elev.

De videregående uddannelser varetages af erhvervsakademier, professionshøjskole og universitet og finansieres via statslige taxametertilskud.

På efteruddannelsesområdet har vækstforum og regionsrådet taget initiativ til at etablere en regional kompetenceplatform, der har til formål at øge efteruddannelsesindsatsen i virksomhederne.

Regionsrådet har en række koordinerende opgaver på uddannelsesområdet. Det drejer sig om koordinering af den samlede indsats i regionen for at sikre sammenhæng i udbuddet af ungdomsuddannelser, herunder geografisk placering og kapacitet med henblik på, at sikre et tilstrækkeligt og varieret uddannelsesudbud til alle unge i regionen. Ligeledes skal Region Midtjylland samarbejde med voksenuddannelsescentrene om udbud på det område.

Koordineringen sker i samarbejde med alle selvejende institutioner, der er godkendt til at udbyde én eller flere kompetencegivende ungdoms- eller voksenuddannelser i regionen. Det er regionsrådets opgave at inddrage uddannelse – og i bredeste forstand menneskelige ressourcer – bl.a. gennem Den regionale udviklingsplan.

Regionsrådet har afsat en udviklingspulje, som fra 2008 udgør godt 20 mill. kr. årligt. Puljen kan anvendes til formåls- og tidsbestemt udviklingstilskud til institutioner, der udbyder almene og erhvervsrettede ungdomsuddannelser samt almene voksenuddannelser.

Afgrænsningen af de formål, som regionsrådet kan give udviklingstilskud til, er forholdsvis åben af hensyn til den regionalpolitiske prioritering af, hvordan rådets vision for regionens udvikling bedst fremmes.

I forlængelse af Den regionale udviklingsplan vil regionsrådet udforme en uddannelsespolitik, der skal medvirke til at indfri visionerne for uddannelsesområdet.

Strategi for Region Midtjylland

Regionsrådets uddannelses- og kompetenceudviklingsstrategi tager udgangspunkt i følgende omdrejningspunkter:

- rekruttering og fastholdelse
- innovation
- internationalisering
- analyser

Omdrejningspunkterne er centrale i forhold til at realisere regionsrådets samlede vision og indgår samtidig i regeringens overordnede prioriteringer.

Intentionerne i uddannelsesstrategien er at skabe en tættere kobling mellem uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedspolitikken for at fremme udvikling og velstand gennem en målrettet uddannelsesindsats. Endvidere tager strategien sigte på at skabe sammenhængskraft i regionen ved at sikre lige udviklingsmuligheder for alle uagtet geografi.

Rekruttering og fastholdelse

Regionsrådet vil støtte initiativer, der medvirker til:

- et varieret og kvalificeret udbud af uddannelser i alle dele af regionen, der resulterer i, at alle unge får en kompetencegivende uddannelse. Uddannelserne skal være attraktive for begge køn og henvende sig til både ressourcestærke og ressourcevage unge. Efter endt uddannelse skal de unge sikres muligheder for videreuddannelse eller beskæftigelse
- et samlet løft af kvalifikationsniveauet i regionen, så de nationale målsætninger om ungdomsuddannelser og videregående uddannelser bliver indfriet
- at flere voksne får mulighed for at opnå et højere formelt kvalifikationsniveau gennem et varieret og fleksibelt tilrettelagt efter- og videreuddannelsesudbud, som bl.a. skal kombinere almen voksenuddannelse med den arbejdsmarkedsrettede efteruddannelse
- et uddannelsesudbud, der retter sig mod både den private og offentlige sektor, og som på kort og langt sigt kan sikre fornøden forsyning af arbejdskraft i hele regionen på alle niveauer og inden for alle områder, herunder de naturvidenskabelige uddannelser. Uddannelsesudbuddet skal endvidere understøtte udviklingen af regionale styrkepositioner
- et øget antal studenterjobs i den private og offentlige sektor, bl.a. med henblik på at øge antallet af medarbejdere med videregående uddannelser i den private sektor og medvirke til vidensspredning i hele regionen

Innovation

Overordnet ønsker regionsrådet at støtte initiativer, der medvirker til:

- udvikling af nye uddannelser/efteruddannelser, der retter sig mod eksisterende, prioriterede eller potentielle erhvervsstyrkepositioner
- samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner, virksomheder og offentlige myndigheder

somheder, brancher og andre aktører med henblik på udvikling af brancherettede uddannelser og efteruddannelse

- at få flere nyuddannede med en videregående uddannelse inden for viden og innovation ind i små og mellemstore virksomheder i de modne brancher med henblik på at understøtte innovationsevnen i disse

Internationalisering

I forhold til internationalisering vil regionsrådet støtte initiativer som overordnet set fremmer regionens attraktivitet som uddannelses- og lokaliseringsregion. Det er initiativer som:

- fremmer internationale uddannelsessamarbejder med udgangspunkt i regionens nuværende og potentielle styrkepositioner
- fremmer kursus- og efteruddannelsestiltag rettet mod udenlandsk arbejdskraft, udenlandske studerende og gæsteforskere med henblik på at øge regionens attraktivitet som uddannelses-, forsknings- og beskæftigelsesregion
- udnytter de muligheder, der ligger i anvendelse af informationsteknologi til at understøtte internationalt samarbejde på alle uddannelsesniveauer som et integreret element i den ordinære undervisning
- fremmer erfaringsudveksling og samarbejde med internationale miljøer med særlig fokus på integration af iværksætteri og innovation i de specifikke fag og uddannelser på alle uddannelsesniveauer

Analyser

Regionsrådet vil i samarbejde med relevante aktører gennemføre analyser, som kan danne grundlag for et bedre samspil mellem uddannelses-, arbejdsmarkeds- og erhvervspolitikken. Endvidere skal der gennemføres analyser, som kan understøtte nye initiativer og nye beslutninger på uddannelsesområdet baseret på et faktuel grundlag.

Anbefalinger til øvrige aktører

I forhold til Undervisningsministeriet anbefales det at være meget opmærksom på at udforme en taxameterstyring, der kan tilgodese den geografiske spredning af uddannelsesudbud. Det gælder ungdomsuddannelserne og ikke mindst de mellemlange videregående uddannelser.

LÆS MERE:
"Idékatalog fra temadrøftelser".
Her er en række forslag til
indsatser på uddannelsesområdet
beskrevet mere udførligt

Regionsrådet vil:

Vedr. rekruttering og fastholdelse støtte initiativer til:

- alle unge får en kompetencegivende uddannelse
- samlet løft af kvalifikationsniveauet
- sikring af fornøden forsyning af arbejdskraft
- understøttelse af regionale styrkepositioner
- øget antal studenterjobs

Vedr. innovation støtte initiativer til:

- nye uddannelser inden for regionale styrkepositioner
- samarbejde mellem uddannelser og virksomheder
- understøttelse af innovationsevnen i små og mellemstore virksomheder

Vedr. internationalisering støtte initiativer til:

- internationalt samarbejde inden for regionale styrkepositioner
- øget attraktivitet som uddannelses- forsknings- og beskæftigelsesregion
- understøtte af internationale samarbejder med informationsteknologi i undervisningen

Analysere samspilsmuligheder i uddannelses-, arbejdsmarkeds- og erhvervspolitikken

Regionsrådet anbefaler:

- undervisningsministeriet en taxameterstyring, der kan tilgodese den geografiske spredning af uddannelsesudbud

REDEGØRELSE Sundhed 8

VISION

I 2030 har borgerne
i den midtjyske
region et helbred,
livsindhold og sociale
netværk, der muliggør
større engagement i
omverdenen og ansvar
for eget liv

Sundhedsvæsenet
har en stærk
samfundsøkonomisk
betydning som kilde til
vækst og udvikling

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Region Midtjyllands rolle på sundhedsområdet tegner sig inden for følgende hovedområder:

- hospitaler
- sygesikring, herunder praktiserende læger og privatpraktiserende speciallæger, fysioterapi, kiropraktik samt psykologhjælp mv.
- den præhospitale indsats (ambulancer og akutbiler mv.)
- tilskud til medicin
- opgaver vedrørende forskning, udvikling og uddannelse
- sundhedsfremme og forebyggelse
- samarbejdsopgaver i forhold til kommunerne

Sociale, miljømæssige og uddannelsesmæssige forhold spiller ind på befolkningens sundhedstilstand og er vigtige for at nå visionen. Den sundhedsfremmende indsats afhænger derfor af flere forhold udover den indsats, som sundhedsvæsenet yder. Andre aktører kan også gøre en forskel i forhold til at skabe en sundere befolkning i regionen, herunder bl.a. kommuner, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og interesseorganisationer.

Kommunerne har ansvar for den borgerrettede forebyggelse og sundhedsfremme – og Region Midtjylland for den patientrettede.

Der er desuden en kommunal medfinansiering af sundhedsudgifter, der udgør et grundbidrag på ti procent af de samlede sundhedsudgifter samt et aktivitetsafhængigt bidrag på ligeledes ti procent for indlæggelser og ambulant behandling m.v.

Derudover skal kommunerne finansiere al genoptræning, der ikke foregår under indlæggelse. Der skelnes således mellem den almindelige ambulante genoptræning, der udføres af kommunen, og den specialiserede ambulante genoptræning, der udføres på hospitalerne.

På sundhedsområdet fastlægges snitfladerne til kommunerne i regionen i sundhedsaftalerne, som er aftaler mellem Region Midtjylland og hver enkelt kommune. Sundhedsaftalerne har til formål at sikre, at der skabes sammenhængende forløb for borgere, der kommer i kontakt med sundhedsvæsenet. Samtidig skal sundhedsaftalerne skabe klarhed over opgavefordelingen mellem kommunerne og Region Midtjylland.

Det er staten, der overordnet fastsætter de økonomiske rammer for den regionale opgavevaretagelse. Staten finansierer ca. 80 procent af udgifterne til sundhedsvæsenet via et statsligt bloktilskud på ca. 75

procent og et aktivitetsbestemt tilskud på op til fem procent.

Derudover har Sundhedsstyrelsen en rolle i forhold til specialeplanlægning, ligesom Sundhedsstyrelsen har kompetencen til at godkende sundhedsaftalerne mellem region og kommuner.

Strategi for Region Midtjylland

I det følgende skitseres nogle af de hovedelementer, der indgår i regionsrådets indsats på sundhedsområdet og dermed de skridt, der skal tages for at realisere visionen.

En samlet sundhedsplan for hele regionen

Det er vigtigt, at sundhedsvæsenet ses som et samlet system, hvor hver enkelt del af systemet skal bidrage til, at borgerne får den rigtige behandling gennem hele forløbet. Derfor udarbejder regionsrådet en samlet sundhedsplan for regionen, der skal skabe grundlag for øget effektivitet og sammenhæng i sundhedsindsatsen. Region Midtjyllands samlede betjening af borgerne på sundhedsområdet tager afsæt i såvel sundhedsplanen som psykiatriplanen.

Formålet med sundhedsplanen er at give aktørerne på sundhedsområdet samt borgerne et samlet overblik over den regionale sundhedsplanlægning. En stor del af sundhedsplanens elementer er endnu under udarbejdelse, men akutplanen, "hospice-planen" og stråleplanen er vedtaget af regionsrådet, og sundhedsaftalerne med kommunerne er indgået.

Kvalitetsstrategi

Regionsrådet har vedtaget en kvalitetsstrategi på sundhedsområdet. Kvalitetsstrategien skal sikre, at patienterne opnår det bedst mulige resultat i forhold til deres sundhed og oplever deres forløb som sammenhængende, samt at ressourcerne udnyttes effektivt. Kvalitetsperspektivet skal være en fuld integreret del af arbejdet på alle niveauer i sundhedsvæsenet.

Der skal i højere grad sættes på systematisk udveksling af 'best practice'. Gennem dokumentation og offentliggørelse af relevante kvalitets- og sundhedsdata ønsker regionsrådet at skabe et åbent og gennemsigtigt sundhedsvæsen. Hensigten er at understøtte inddragelsen af patienter og pårørende samt at kvalificere det frie sygehusvalg. Desuden er det hensigten at skabe en åben kvalitetskultur, hvor man kan lære af de bedste og dermed øge incitamentet til kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet. Ligeledes vil offentliggø-

relsen af kvalitetsdata styrke grundlaget for politiske prioriteringer.

Det er i denne proces vigtigt at sikre, at offentliggørelse af kvalitetsdata ikke skaber utryghed hos patienter, pårørende og sundhedspersonale.

Stærkere praksissektor

Samarbejde mellem praksissektor, hospital og kommune skal sikre sammenhængende patientforløb, faglig kvalitet, effektiv ressourceudnyttelse og korte ventetider i borgerens vej gennem sundhedsvæsenet.

Almen praksis har en afgørende rolle i det danske sundhedssystem. Som borgernes indgang til sundhedssystemet afslutter almen praksis omkring 90 % af alle henvendelser, dvs. at der ikke sker henvisning til det øvrige sundhedsvæsen. Almen praksis har således en afgørende rolle både i forhold til sundhedsbetjeningens nærhed til borgerne men også i forhold til sundhedsvæsenets omkostninger og belastningen for det øvrige sundhedsvæsen. Øges henvisningerne fra almen praksis med blot 1%, vil det således betyde en 10% forøgelse af patienter i det øvrige sundhedsvæsen.

Udfordringen for almen praksis i de kommende år bliver rekruttering og fastholdelse af læger. De ældre læger forsøges fastholdt ved at lette deres arbejdsmængde, så de kan blive længere i praksis. De yngre læger forsøges rekrutteret til almen praksis blandt andet ved at skabe organisatoriske forudsætninger, så almen praksis er attraktiv for yngre læger.

Regionsrådet ønsker at skabe en organisatorisk udvikling i almen praksis med det formål at sikre nærhed og sammenhæng i sundhedsbetjeningen af regionens borgere samt at aflaste det øvrige sundhedssystem. Det vil bl.a. indebære, at almen praksis overtager opgaver fra det øvrige sundhedsvæsen, at der arbejdes mod større praksis med flere læger og et øget brug af praksispersonale. Større praksis med flere læger og faggrupper forventes at skabe et attraktivt fagligt miljø, der kan lette rekruttering til almen praksis, så der fortsat vil være lægepraksis i borgernes nærområde. Samtidig forventes det, at der vil kunne foregå en opgaveflytning fra læger til klinikpersonale, der vil lette processen omkring at give almen praksis opgaver fra det øvrige sundhedsvæsen.

De praktiserende speciallæger leverer et behandlingstilbud, der kan ses som et alternativ til hospitalernes ambulatorier. Speciallægerne dækker en bred vifte af specialer, hvoraf de største er øjen-, øre- og hudlæger samt psykiatere.

Den teknologiske og medicinske udvikling de senere år har afstedkommet øgede muligheder for, at behandlinger og undersøgelser kan foregå ambulant, hvorved

disse i stadig højere grad kan løses i praksissektoren. Når udviklingen samtidig går mod mere specialiserede hospitaler, der betjener større geografiske områder, ses praksissektoren som en vigtig aktør i bestræbelserne på **fortsat** at sikre borgerne nem adgang til sundhedsydelserne i regionen.

Rekruttering og fastholdelse må dog også på dette felt imødeses som en udfordring. På grund af speciallægemangel kan det på sigt vise sig som en udfordring fuldt ud at opretholde den nuværende relativt decentrale struktur for speciallægepraksis.

Sikring af optimal organisering på hospitalerne

Regionsrådet arbejder gennem udarbejdelsen af en hospitalsplan for at skabe den optimale organisering af funktioner og specialer i regionens hospitalsvæsen. Formålet med hospitalsplanen er at sikre, at alle patienter kan behandles på et højt og ensartet niveau i et hospitalsvæsen, som er organiseret under hensyntagen til økonomi og effektivitet.

Hospitalsplanen er bygget op omkring fire indsatsområder:

- sikre kvalitet og effektivitet gennem optimal fordeling af specialer og funktioner mellem regionens hospitaler
- optimere organiseringen på hvert enkelt hospital
- samle behandlingerne med henblik på at opnå den bedst mulige erfaring og kvalitet
- skabe gode forudsætninger for rekruttering og fastholdelse af personale til det sundhedsfaglige område

Hospitalsstruktur

Hospitalsvæsenet skal baseres på regionale hospitaler, som fagligt og driftsmæssigt er bæredygtige, og som varetager behandlingen af borgerne i regionen i et hensigtsmæssigt samspil med universitetshospitalet.

Opførelsen af det nye universitetshospital i Århus og et nyt hospital i den vestlige del af regionen får stor betydning for borgerne, som vil få glæde af hospitaler, der er optimalt indrettet til at sikre høj behandlingskvalitet og effektive patientforløb.

Et nyt universitetshospital i Århus indebærer en sammenlægning af de to eksisterende hospitaler i Århus, som til sammen udgør det nuværende Århus Universitetshospital - Århus Sygehus og Skejby. Det nye universitetshospital opføres i sammenhæng med Skejby og bliver det største i Danmark. Det forventes at stå færdigt i løbet af 12-15 år.

Tilgængeligheden til det nye universitetshospital skal sikres via etablering af nye veje omkring hospitalsområdet og letbaneforbindelse fra Århus centrum samt busruter, så ambulancer, patienter, pårørende, medarbejdere og materiel kan komme frem så let som muligt.

Opførelsen af et nyt universitetshospital vil få stor betydning for den midtjyske region som vækstcenter med mulighed for at tiltrække tilflyttere og medarbejdere og som både nationalt og internationalt center for udvikling og forskning på sundhedsområdet.

Ligeledes vil planerne om at opføre et nyt hospital i den vestlige del af regionen bidrage til fremtidssikrede rammer for sygehusbetjeningen i denne del af regionen.

Gevinsterne ved at samle hospitalerne er bedre og mere sammenhængende patientforløb, et tættere fagligt samarbejde samt en mere sikker og rationel hospitalsdrift.

Løbende tilpasning af de bygningsmæssige rammer skal sikre tidssvarende faciliteter til hurtig og effektiv behandling. De fysiske rammer har betydning for både medarbejdere og patienter, fordi de understøtter effektivitet og arbejdsgange, arbejdsmiljø og sikring af attraktive arbejdspladser, samarbejde mellem fagpersoner og mellem funktioner i forhold til behandling, forskning mv.

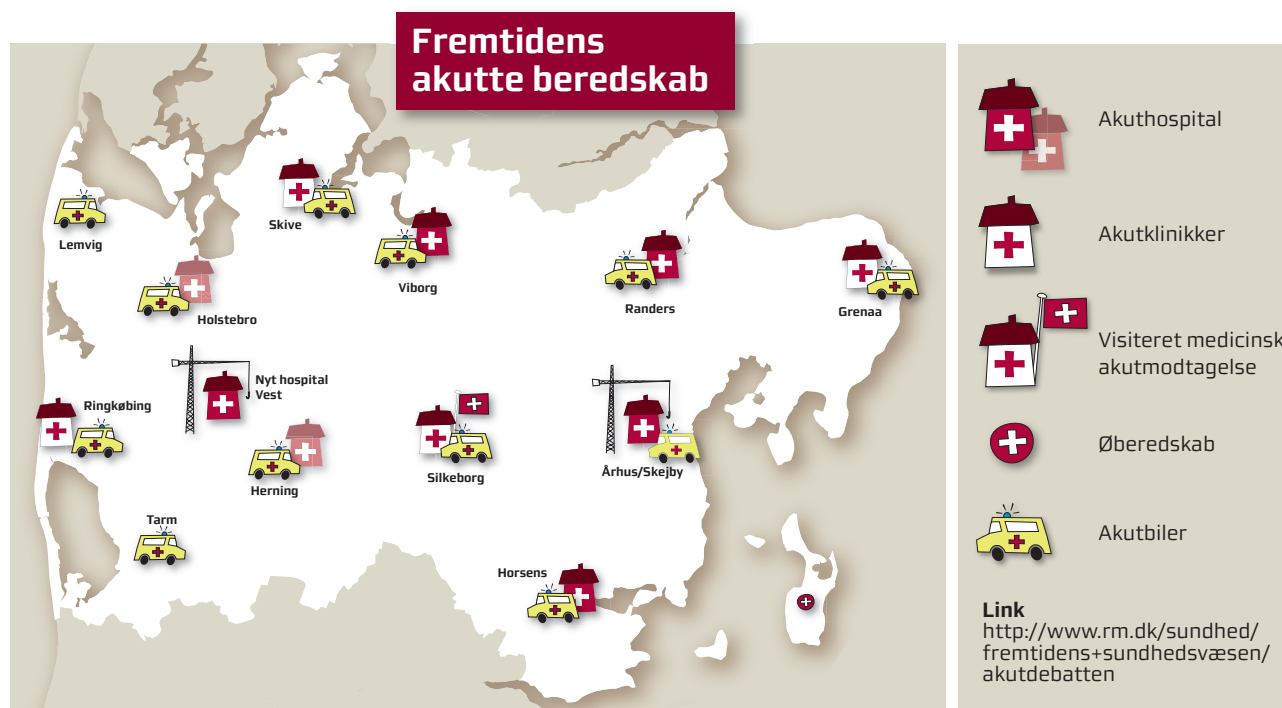
Regionens sundhedsvæsen vil som efterspørger af arbejdskraft og som uddannelsessted, udvikle af viden

og teknologi m.v. medvirke til at skabe en platform for den samlede regionale udvikling. Dette er et element i ambitionen om, at sundhedsvæsenets drift og udvikling bidrager til at styrke og udvikle sammenhængskraften i hele regionen.

Styrket akutbetjening

Akutbetjeningen af borgerne i den midtjyske region skal styrkes via en hospitalsstruktur og et samlet præhospitalt beredskab (akutbiler, ambulancer mv.), som sikrer optimal indsats i tilfælde af ulykke eller akut opstået sygdom.

Derfor er der blevet udarbejdet en plan for organisationen af det akutte beredskab i regionen. Formålet er at sikre, at den akutte patient i regionen får en hurtig og højt kvalificeret diagnostik og behandling uanset tid og sted. Med akutplanen forbedres og fremtidssikres kvaliteten af den akutte behandling for alle borgere i regionen. Desuden vil omlægningen af det akutte beredskab bedre effektiviteten, idet der sættes fokus på at mindske antallet af uhensigtsmæssige indlæggelser. Akutplanen er således udtryk for en generel oprioritering af det akutte område i Region Midtjylland. Realiseringen af akutplanen indebærer omlægninger af strukturen i det akutte beredskab, fx i forhold til på hvilke hospitaler, der kan modtages akutte patienter.

Styrket kræftbehandling gennem hurtigere behandlingsforløb

Regionsrådet vil forbedre mulighederne for patienter med en kræftsygdom. Indsatsen skal være flerstreget og primært fokuseret på fire indsatsområder:

- gennemførelse af Danske Regioners plan om accelererede behandlingsforløb for kræft
- gennemførelse af den aftale, som er indgået mellem regeringen og Danske Regioner på kræftområdet
- forbedret indsats over for brystkræft gennem indførelse af mammografiscreeninger som tilbud i regionen
- en plan for organisering af strålebehandlingen i regionen, der skal sikre kvalitet, nærhed og tilstrækkelighed

Øget brug af informations- og kommunikationsteknologi

Som følge af personalemangel på sundhedsområdet vil personalebesparende teknologianvendelse i stigende grad blive relevant. For at imødegå manglen på personale og for løbende at optimere behandlingsmetoder ønsker regionsrådet at udnytte de teknologiske muligheder, der kan lette arbejdsgange og forbedre arbejdsmiljøet samt give en hurtigere diagnosticering og behandling.

Der skal derfor ske en fortsat udvikling og udbredelse af telemedicinske løsninger. Telemedicin betyder mindre bundethed i forhold til lokaliteter – at ekspertisens mobilitet øges. Med brug af telemedicin er det f.eks. muligt at optage et røntgenbillede i Grenå, som vurderes af en læge i Randers.

Regionsrådet ønsker samtidig, at Region Midtjylland er i front i brugen og udviklingen af andre teknologiske hjælpesystemer, der kan hjælpe personale og patienter i behandlingen.

Som eksempel på et konkret initiativ kan nævnes, at der i 2008 sættes 5 mio. kr. af til at etablere "et moderne sengeafsnit i gamle lokaler". Projektet skal vise, hvilke teknologier, der kan lette dagligdagen for både patienter og personale.

Ligeledes skal der foregå en fortsat udvikling af elektronisk patientjournal og andre systemer, der skal støtte dokumentation samt sikker og hurtig udveksling af patientoplysninger.

Samarbejde mellem regionen og kommunerne

Region Midtjylland og kommunerne skal indgå i et ligeværdigt samarbejde og understøtte hinandens opgavevaretagelse, så der sikres sammenhængende patientforløb, kvalitet og effektiv ressourceudnyttelse.

Samarbejdet omkring den regionale og kommunale indsats på sundhedsområdet skal styrkes ved en tættere dialog parterne imellem til brug for den fremtidige udarbejdelse af sundhedsaftaler.

Sundhedsfremme, forebyggelse og kronikerindsats

Den vestlige verden oplever i disse år en stigning i en række folke- og livsstilssygdomme samt kroniske lidelser. Sundhedsfremme- og forebyggelsesindsatsen skal bl.a. styrkes gennem borger- og patientrettede tiltag, så flere borgere undgår livsstilssygdomme, og antallet af gode leveår øges.

Den sundhedsfremmende indsats kan hjælpes på vej af initiativer, som tages op uden for sundhedsvæsenet – eksempelvis projekter der hjælper til at skabe gode kost- og motionsvaner.

Regionsrådet vil opfordre andre aktører til også at fokusere på at fremme sundheden. Kommuner, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, interesseorganisationer og andre kan bidrage med tiltag og idéer, som tilsammen kan være med til at gøre borgerne sundere – og derved give dem større livskvalitet og flere aktive leveår.

Region Midtjylland kan her f.eks. bidrage med sundhedsdata og analyser til at kvalificere initiativer, beslutninger og debatten om, hvordan der skabes de bedste vilkår for sundhed og trivsel i den midtjyske region.

Regionsrådet vil udvikle en målrettet indsats for borgere med kroniske lidelser. Forslaget til en forbedret kronikerindsats omfatter f.eks. forløbskoordinering bl.a. gennem en tovholderfunktion i almen praksis, patientuddannelse, opfølgende hjemmebesøg efter udskrivelse fra hospital, forebyggende helbredsundersøgelser og – samtaler, selvmonitoreret og selvstyret behandling, webbaserede patientnetværk og smertebehandling.

Det skal medvirke til at reducere antallet af senge-dage, forbedre behandlingskvaliteten og øge patienttilfredsheden. Formålet er, at borgere med kroniske lidelser skal leve længere og bedre med deres sygdom.

Regionsrådet vil:

- gennem udarbejdelsen af en samlet sundhedsplan for regionen sikre, at alle dele af sundhedsvæsenet bidrager til helhed i sundhedsindsatsen
- øge incitamentet til kvalitetsudvikling i sundhedsvæsenet
- i tilfælde af behov for akut hjælp sikre borgerne en hurtig og højt kvalificeret diagnostik og behandling uanset tid og sted
- skabe organisatorisk udvikling i almen praksis, der sikrer nærhed og sammenhæng i sundhedsbetjeningen af regionens borgere samt aflaster det øvrige sundhedssystem
- styrke indsatsen på kræftområdet gennem hurtigere behandlingsforløb
- videreudvikle samarbejdet med kommunerne
- målrette indsatsen for borgere med kroniske lidelser
- involvere brugerne i udviklingen af sundhedsvæsenet
- samle hospitalerne i Århus-området og i regionens vestligste del for at skabe bedre og mere sammenhængende patientforløb, tættere fagligt samarbejde samt mere rationel hospitalsdrift
- løbende tilpasse de bygningsmæssige rammer med henblik på hurtig og effektiv behandling
- et sundhedsvæsen i front i brugen og udviklingen af teknologiske hjælpesystemer
- kvalificere initiativer, beslutninger og debatten om de bedste vilkår for sundhed og trivsel
- anspore kommuner, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, interesseorganisationer m.fl. til også at fokusere på sundhedsfremme
- gennem sundhedsvæsenets drift og udvikling styrke og udvikle sammenhængskraften i hele regionen

I forhold til mennesker med Kronisk Obstruktiv Lungesygdom (KOL), diabetes og hjertekarsygdomme fokuseres på udvikling af kronikerprogrammer, der beskriver standarder for indsatsen. Beskrivelsen af forløbsprogrammer for kroniske sygdomme skal sørge for, at de enkelte dele af sundhedsvæsenet gør det, de er bedst til.

Involvering af brugerne

Regionsrådet ønsker at involvere brugerne i udviklingen af sundhedsvæsenet. Derfor foretages bl.a. løbende patientundersøgelser af kvaliteten i behandlingsforløb, som patienterne oplever den.

Regionsrådet nedsatte i 2006 et Sundhedsbrugerråd, som repræsenterer brugerorganisationerne på sundhedsområdet. Sundhedsbrugerrådet kan udtale sig om principielle og overordnede spørgsmål på sundhedsområdet, herunder behandlingspsykiatrien, og skal også være et debat- og dialogskabende forum.

Anbefalinger til øvrige aktører

Regionsrådet anbefaler generelt, at alle aktører er opmærksomme på den rolle, de kan have i forebyggelse af blandt andet livsstilssygdomme eksempelvis ved at bidrage til gode kost- og motionsvaner. Det gælder virksomheder, uddannelsesinstitutioner, interesseorganisationer og andre. Det er vigtigt at sætte fokus på sundhed bredt i regionen, og at man som enkelt aktør er bevidst om, at man har muligheden for at gøre en forskel – en forskel som kan medvirke til at give borgerne større livskvalitet og flere aktive leveår til glæde for den enkelte og regionen som helhed.

Regionsrådet vil fortsat udvikle samarbejdet mellem regionen og kommunerne på sundhedsområdet med henblik på at tilbyde borgerne den bedste service. Dette skal ske gennem sundhedsaftalerne, fælles udviklings- og uddannelsesinitiativer samt koordinerede indsatser på områder med fælles udfordringer, fx rekruttering og fastholdelse af sundhedspersonale.

Regionen har en vigtig opgave i forhold til sikringen af sammenhæng i ydelser og forløb samt faglig og (samfunds-) økonomisk bæredygtighed. Dette skal ikke mindst opnås gennem en langsigtet og helhedsorienteret planlægning.

Det er vurderingen, at dannelsen af Region Midtjylland med et stort patientunderlag på en række områder giver et stærkere grundlag for at forbedre udredning og behandling gennem bl.a. en øget faglig specialisering. Dette gælder fx inden for både det somatiske hospitalsvæsen og behandlingspsykiatrien.

Den midtjyske region har med sine ca. 1,2 mio. indbyggere et godt udgangspunkt for at sikre et tilstrækkeligt patientunderlag for enheder og funktioner, der er både fagligt, økonomisk og rekrutteringsmæssigt bæredygtige.

Region Midtjylland har samtidig volumen til at sikre forsknings-, udviklings- og uddannelsesaktiviteter og faglige miljøer, som kan bidrage til, at der fortsat udvikles ny viden og bedre praksis.

For at understøtte regionens bestræbelser på at realisere det beskevrne potentiale anbefaler regionsrådet, at der samarbejdes ud fra det perspektiv, at regionen er en selvstændig politisk aktør, som med fordel kan planlægge, udvikle, prioritere og træffe beslutninger vedrørende sundhedsindsatsen med afsæt i de særlige behov, udfordringer og muligheder, der gør sig gældende i regionen og i Vestdanmark som helhed.

Det er derfor vigtigt, at der løbende er en konstruktiv dialog mellem staten og regionerne om de faglige og økonomiske rammer for den regionale opgavevaretagelse.

Regionsrådet anbefaler:

- alle aktører at være opmærksomme på deres rolle i forebyggelse af livsstilssygdomme – eksempelvis ved at bidrage til gode kost- og motionsvaner.
- staten at understøtte regionen som en selvstændig politisk aktør, som kan planlægge, udvikle, prioritere og træffe beslutninger vedrørende sundhedsindsatsen med afsæt i de særlige behov, udfordringer og muligheder, der gør sig gældende i regionen og i Vestdanmark som helhed.
- staten at indgå i løbende konstruktiv dialog om regionernes faglige og økonomiske rammer

REDEGØRELSE 9 Kultur

VISION
I 2030 er den midtjyske
region den bedst
samarbejdende
kulturregion – regionalt
og internationalt

Kulturen skal være drivkraft for udvikling og nytænkning. Overalt i regionen trives et rigt og mangfoldigt kulturliv, som gør hele regionen til et attraktivt område at uddanne sig, arbejde, bo i – og besøge.

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Staten har som hovedregel ansvaret for økonomisk støtte til kulturinstitutioner, der har en særlig national interesse eller funktion, mens kommunerne tilsvarende har ansvar for områder og institutioner, der har en naturlig lokal forankring. Regionsrådet kan igangsætte kulturbegivenheder og udvikle kulturtilbud, som kan videreføres af andre i mere permanent drift. Kommuner og region kan indgå kulturaftaler med kulturministeriet.

Regionsrådet vil i forlængelse af Den regionale udviklingsplan udarbejde en regional kulturpolitik og bl.a. lægge op til samarbejde om konkrete projekter, hvor samarbejdspartnerne kan være kommuner, enkelte kulturinstitutioner, organisationer, virksomheder eller andre aktører, og der kan udvikles faste faglige og tværfaglige netværk.

Strategi for Region Midtjylland

Den regionale kulturpolitik gennemføres som en del af Den regionale udviklingsplan og vil rumme tre omdrejningspunkter:

- udvikling
- netværk
- internationalt udsyn og samarbejde

Kulturpolitikken og erhvervspolitikken mødes i oplevelsesøkonomien. Mens satsninger inden for oplevelsesøkonomien i bred forstand normalt vil ligge i både vækstforums og regionsrådets regi, spiller kulturpolitikken en vigtig rolle som regionsrådets redskab i forhold til udvikling af et direkte samarbejde med og mellem kommuner og kulturinstitutioner i hele regionen.

Udvikling

Det er regionsrådets mål, at kulturen overalt skal være til stede som en drivende kraft. Det er helt afgørende, at kulturen ikke kun ses i en rekreativ, oplevelsesmæssig sammenhæng. Regionsrådet vil også arbejde for, at kulturens innovative potentiale – i kunst, videnskab, formidling osv. – realiseres og indgår som en integreret del af regionsrådets erhvervs- og udviklingspolitik.

Det er samtidig vigtigt, at kulturområdet i sig selv ses som et værksted, hvor der skabes ny viden, nye kompetencer, nye erfaringer, nye produkter og nye udviklingsværktøjer.

Netværk

Regionen rummer i kraft af stor volumen og diversitet på kulturområdet et stærkt potentiale i forhold til dannelse af brede kunstneriske og kulturfaglige miljøer. Det er disse miljøer som i høj grad kan være de bærende og drivende kræfter i forhold til udvikling af kulturen og kulturpolitikken.

Det er derfor en central opgave for Region Midtjylland at medvirke til dannelse af udviklingsorienterede netværk mellem aktørerne på kulturområdet. Der kan være tale om faglige netværk mellem institutioner af samme type og om tværfaglige netværk, hvor mødet mellem forskellige fagligheder og kulturer kan skabe en særlig dynamik.

Regionsrådet vil endvidere arbejde for, at de kulturfaglige netværk medvirker til at udvikle regionens sammenhængskraft og identitet, og at der sker en udveksling mellem små og store institutioner og virksomheder overalt i regionen.

Sammen med kommunerne vil regionsrådet arbejde for at skabe rammer og betingelser, der kan styrke vækstlaget samt tiltrække og fastholde udøvende kunstnere og kreative aktører og virksomheder i regionen. Det betyder, at regionsrådet vil tage initiativer til partnerskaber mellem regionen og en eller flere relevante kommuner om særlige udviklingsprojekter.

Internationalt arbejde og udsyn

Den midtjyske region er en international vækstregion og også i dette perspektiv vil regionsrådet med sin kulturpolitik skabe et redskab for udvikling og netværk.

Via et internationalt engagement bringes ny inspiration og nye idéer på kulturområdet til regionen, og samtidig styrkes internationale samarbejdspartneres kendskab til dansk kultur. Indsatsen skal fortrinsvis målrettes mod de samarbejdsregioner, Region Midtjylland samarbejder med, og vil fokusere på større, tværgående satsninger, som kan udvikle hele regionens kulturliv.

Regionsrådets kultursamarbejde skal ikke stå alene, men vil indgå som en integreret del af internationale samarbejder inden for bl.a. erhvervsudvikling, miljø, energi og sundhed.

Den kulturpolitiske indsats

Regionsrådet vil lade udviklings- og netværksdimensionen indgå som integrerede elementer i sin kulturpolitik. Dette udmøntes dels i en aktiv indsats for at understøtte udviklingsrettede, faglige og tværfaglige netværk på kulturområdet, dels i en tilskudspolitik, som understøtter regionsrådets kulturpolitik.

Anbefalinger til øvrige aktører

Regionsrådet opfordrer staten til i sin støtte til kulturinstitutioner, der har en særlig national interesse eller funktion, at understøtte mulighederne for kulturspredning fra de statslige kulturinstitutioner.

Regionsrådet anbefaler ligeledes staten at understøtte samarbejde mellem kulturinstitutionerne og øvrige aktører samt til at sætte fokus på innovation og profilering.

Regionsrådet anbefaler staten, at den via sin tilskudspolitik sikrer et rigt og alsidigt kulturliv i tyndt befolkede områder.

Regionsrådet vil:

- Understøtte udviklingsrettede, faglige og tværfaglige netværk på kulturområdet
- Udarbejde en regional kulturpolitik og yde tilskud som understøtter denne inden for følgende tre omdrejningspunkter:

Udvikling

- Arbejde for at kulturens innovative potentiale i kunst, videnskab, formidling realiseres og integreres bredt

Netværk:

- Samarbejde om konkrete projekter
- Medvirke til dannelse af udviklingsorienterede netværk mellem kulturaktørerne
- Arbejde for, at kulturfaglige netværk bidrager til regionens sammenhængskraft og identitet
- Tage initiativ til partnerskab med en eller flere kommuner om udviklingsprojekter

Internationalt udsyn og samarbejde:

- Skabe værktøjer for udvikling og netværk som international vækstregion

Regionsrådet anbefaler:

Staten at understøtte mulighederne for:

- kulturspredning fra de statslige kulturinstitutioner
- samarbejde mellem kulturinstitutionerne og øvrige aktører
- innovation og profilering

- et rigt og alsidigt kulturliv i tyndt befolkede områder

REDEGØRELSE Natur og miljø 10

VISION

I 2030 har naturen og landskabet en øget kvalitet og sammenhæng, hvor der er balance mellem benyttelse og beskyttelse af naturområderne.

Den økologiske miljøtilstand er god, grundvandsressourcerne er beskyttede og regionen er fortsat selvforsynende med drikkevand

Den midtjyske region har mange og forskelligartede naturområder, der har stor betydning for både borgere, erhverv og besøgende.

Der er store variationer på tværs af regionen i landskabets udformning, funktion og benyttelse. I de mellemstore byområder og yderområderne er naturressourcerne en del af vækstgrundlaget for bl. a. turisme, landbrug og bosætning. I det udvidede østjyske bybånd, er udfordringen at beskytte og udvikle i naturområderne, samtidig med, at der sker vækst i området.

Klimaforandringer og luftforurening er globale udfordringer, som også vil få konsekvenser for natur og miljø i den midtjyske region.

Regionens rolle og opgaver

Regulering og planlægning af natur- og miljøområdet varetages overvejende af staten og kommunerne.

Staten fastlægger de overordnede rammer for planlægningen i landsplanredegørelsen og gennem statslige udmeldinger. Statens miljøcentre udarbejder sektorplaner i form af blandt andet vand- og naturplaner.

Regionsrådet formulerer visioner for benyttelse og beskyttelse af natur og miljø i regionen. Visionerne fastlægges i dialog med kommunerne med udgangspunkt i de statslige udmeldinger.

Kommunerne står for planlægningen i både det åbne land og byerne og har kompetencen inden for en række sektorlove som miljø, naturbeskyttelse og planlægning. Den kommunale planlægning tager udgangspunkt i statslige udmeldinger og regionale visioner.

Kommunerne udarbejder indsatsplaner for beskyttelse af grundvandet inden for de særlige drikkevandsområder, der udpeges af statens miljøcentre. Region Midtjylland deltager i styre- og følgegrupper for indsatsplanerne bl.a. med henblik på koordinering af regionens og kommunens indsats. Region Midtjylland skal efter jordforureningsloven gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige for at forhindre forurening af grundvandet, hvis ikke den ansvarlige for forureningen kan findes. Der foretages en løbende prioritering, således at de mest alvorlige forureninger har højeste prioritet.

Region Midtjylland foretager udpegning af nye arealer, der er velegnede til indvinding af råstoffer. Når et område er udpeget, kan det først benyttes til byudvikling eller anden anvendelse, der forhindrer råstofudnyttelsen, når råstoffet er gravet væk. Når indvindingen er slut kan området bl.a. bruges til at skabe nye naturområder ved en passende efterbehandling. Regionsrådet har i forbindelse med råstofplanlægningen mulighed for at fastlægge overordnede krav til efterbehandlin-

gen i de udpegede områder. De konkrete vilkår for udnyttelsen af indvindingsmulighederne fastlægges af kommunerne.

Strategi for Region Midtjylland

For at sikre kvalitet og sammenhæng i forhold til naturen på tværs af regionen er det en forudsætning, at natur- og miljøindsatsen sker i et samarbejde mellem kommunerne. Region Midtjylland deltager gerne aktivt i dette samarbejde med henblik på at skabe et kvalificeret beslutningsgrundlag og tværgående visioner.

Der udarbejdes i perioden frem til og med 2009 natur- og miljøplaner af de statslige miljøcentre i samarbejde med kommunerne og med bidrag fra Region Midtjylland. Gennemførelsen af disse planer har stor indflydelse på natur og miljø i regionen. Regionsrådet vil derfor lade udarbejde en samlet analyse af hvilke elementer i vand- og naturplanerne, der har betydning for visionerne i Den regionale udviklingsplan. Analysens resultater skal danne grundlag for næste generation af Den regionale udviklingsplan.

Det østjyske bybånd

Erhvervs- og befolkningsudviklingen vokser kraftigt i Østjylland i disse år. Presset på det åbne land øges, og balancen mellem på den ene side udviklingsmuligheder og konkurrencedygtighed og på den anden side bæredygtig udvikling udfordres. Det er en del af baggrunden for, at staten har sat fokus på Østjylland i Landsplanredegørelse 2006.

Staten har taget initiativ til dialog om en overordnet vision, som kan danne grundlag for at træffe nogle strategiske valg, så byudvikling, miljø- og naturhensyn, udbygning af infrastrukturen og erhvervsudviklingen sætter det østjyske bybånd i stand til at klare et bredt sæt af udfordringer på langt sigt. Det kan være stigende trafik, sikring af åbne og sammenhængende landskaber mellem byerne, krav om øget hensyn til klimændringer, interne befolkningsflytninger osv. Ovennævnte balance mellem på den ene side lokale udviklingsmuligheder og konkurrence mellem kommunerne og på den anden side fællesskabet om principper for en bæredygtig udvikling vil altså være en central udfordring i arbejdet med visionen.

Regionsrådet vil understøtte enhver dialog, der kan sikre fortsat vækst og udvikling på et kvalitativt og bæredygtigt grundlag i respekt for de forskellige vilkår, der er for vækst – ikke bare i det udvidede østjyske bybånd, men overalt i regionen. **Altså også der, hvor befolkningstætheden er lille og naturressourcerne store.**

Naturen som ressource

Naturen, naturoplevelser og miljøet er væsentlige ressourcer og en stor styrke for både landdistrikter og byer. Regionsrådet ønsker, at der fortsat skal være store uberørte naturområder, hvor natur, ro og stilhed kan opleves og nydes af alle. Bevarelse af disse værdier vil medvirke til at gøre byerne i landdistrikterne attraktive for både turisme, erhverv og beboelse.

Hvor naturen skal udnyttes som ressource i forhold til borgere og besøgende, er det væsentligt at skabe adgang til naturen for flest mulige. Dette kan blandt andet ske ved etablering af sammenhængende stisystemer, kollektiv trafik og aftaler med grundejere om muligheder for ophold og udfoldelse i naturen.

Skjern Ådal og Mols Bjerge forventes udpeget til nationalparker. Det betyder, at der sættes øget fokus på beskyttelse af områdernes naturværdier. Ud over de forventede nationalparker, har regionen en række andre sammenhængende naturområder. Disse naturområder vil sammen med nationalparkerne danne grundlag for en udvikling af bl.a. turismeerhvervet og fungere som rekreative områder for regionens indbyggere.

De bynære naturarealer har flere funktioner. De skal fungere som områder, hvor byens borgere og besøgende kan få naturoplevelser og de skal fungere som leve- og opholdssteder for dyr og planter.

For at opfylde disse funktioner er der behov for både bynære naturområder og naturområder med større geografisk udstrækning. De større områder skal være uden væsentlige barrierer, der virker som forhindringer i forhold til udbredelse og variation i dyre- og planteliv.

Farverne viser en række sammenhængende naturområder, som ifølge Skov- og Naturstyrelsen byder på spændende natur og landskab, og giver naturgæsten mange oplevelsesmuligheder.

Det er også i de bynære naturområder, byudviklingen vil foregå. Det bliver derfor en udfordring at opnå balance mellem byudviklingen, de rekreative interesser og beskyttelsen af naturen, således at udviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag – og ofte på tværs af administrative grænser.

Regionsrådet indgår gerne i et samarbejde om at skabe overblik over mulighederne for at anvende naturressourcerne i den midtjyske region – herunder potentialerne i de kystnære egne. I den forbindelse kan det belyses, hvordan en differentieret udmøntning af plan- og naturbeskyttelseslovgivningen kan tilgodese den ønskede udvikling i alle dele af regionen.

Landbrugsarealer

Den største del af regionens naturområder udgøres af det dyrkede land. Landbrugsdriften er under stadig omstrukturering til færre og større brug. Udviklingen har medført, at markveje og stier mellem sammenlagte marker sløjfes. Det sikrer bedre sammenhæng i dyrkningen, men forringer samtidig borgere og besøgendes muligheder for at færdes i områderne.

Regionsrådet vil undersøge nærmere, hvordan adgangen til det åbne land kan bevares og udbygges, så naturressourcerne gøres tilgængelige, samtidig med at områderne anvendes til landbrugsdrift.

Landbrugets udledning af næringsstoffer fra dyrkede områder påvirker vandløb og naturområder. Regionsrådet vil søge at påvirke udviklingen af en bæredygtig landbrugsproduktion. Det kan bl.a. ske ved at støtte erhvervsprojekter inden for området som fx alternativ anvendelse af gylle, udvikling af bæredygtigt landbrug mv.

Råstofindvinding

Udnyttelsen af råstofforekomster nær byer og anlægsprojekter er særlig attraktiv, da transporten af råstofferne minimeres.

Drikkevandsinteresserne er afgørende for efterbehandling af råstofgravene. Herefter tages hensyn til landskabelige interesser, beskyttelse og dannelse af naturområder og geologiske særkender samt generel beskyttelse af grundvandet. I forbindelse med efterbehandling bør terrænet udformes med et attraktivt naturindhold.

Regionsrådet vil:

- analysere hvilke elementer i vand- og naturplanerne, der har betydning for visionerne i Den regionale udviklingsplan
- understøtte dialog til sikring af vækst og udvikling på et kvalitativt og bæredygtigt grundlag i respekt for forskellige vilkår for vækst
- skabe overblik over mulighederne for at anvende naturressourcerne i regionen
- undersøge hvordan adgangen til det åbne land kan bevares og udbygges, så naturressourcerne gøres tilgængelige, samtidig med at områderne anvendes til landbrugsdrift.
- påvirke udviklingen af en bæredygtig landbrugsproduktion
- samarbejde med kommunerne om strategi for disponering af forurenede jord og om grundvandsbeskyttelsen
- analysere omfanget af kendte forureningskilders påvirkning af mulighederne for at virkeliggøre visionerne i Den regionale udviklingsplan
- samarbejde med kommunerne om at kortlægge de forventede konsekvenser af klimaforandringerne

Regionsrådet anbefaler:

- staten at sætte fokus på de globale klimaforandringer og de afledte lokale udfordringer

Jord- og grundvandsforurening

Region Midtjylland vil kortlægge de ejendomme, hvor jorden kan være forurenede og foretage undersøgelser, der kan afklare omfanget af en eventuel forurening, herunder om mennesker eller miljø kan være truet.

Regionsrådet vil søge et tæt samarbejde med kommunerne fx om en fælles strategi for disponering af forurenede jord og om grundvandsbeskyttelsen i de særlige drikkevandsområder.

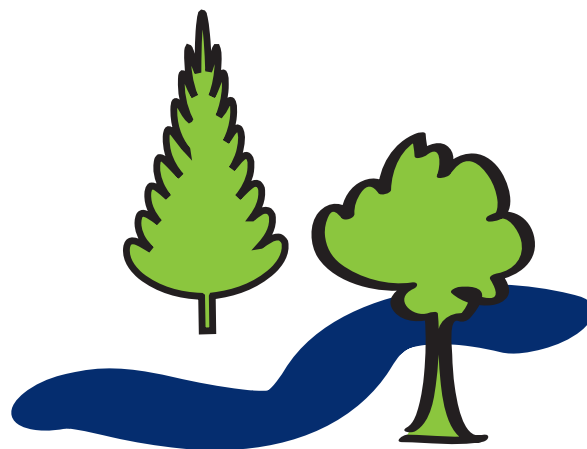
Der er på nuværende tidspunkt ikke kendskab til om, og i hvilket omfang, jord og grundvandsforureninger kan påvirke naturområder og overfladevand i regionen. Region Midtjylland vil derfor foretage en analyse af, i hvilket omfang de kendte forureningskilder kan påvirke mulighederne for gennemførelse af visionerne i Den regionale udviklingsplan.

Klimaforandringer

Regionsrådet ønsker at samarbejde med kommunerne i regionen om imødegåelse af konsekvenserne af de globale klimaforandringer. Regionsrådet vil i denne sammenhæng arbejde for en regional kortlægning af de forventede konsekvenser af klimaforandringerne i den midtjyske region.

Anbefalinger til øvrige aktører

Regionsrådet opfordrer staten til at sætte fokus på de globale klimaforandringer og de afledte lokale udfordringer.

REDEGØRELSE Energi 11

VISION

I 2030 udgør den midtjyske regions produktion af vedvarende energi mindst halvdelen af al energi, som bliver forbrugt i regionen. Den midtjyske region er blandt de førende regioner i Europa inden for forskning og innovation samt anvendelse af vedvarende energi. På sigt er regionen uafhængig af fossile brændstoffer som kul, olie og naturgas

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Regionsrådet bevilger efter indstilling fra vækstforum midler til udvikling af det regionale erhvervsliv og har i den forbindelse besluttet at igangsætte en større satsning på energi- og miljøområdet. Satsningen skal sikre øget udbygning med vedvarende energiforsyning og understøtte de regionale styrkepositioner på området. Satsningen igangsættes i 2007 og løber indtil videre frem til 2030. Undervejs vil satsningen løbende blive udviklet i et tæt samarbejde med staten, vækstforum, kommuner, energiproducenter, virksomheder, interesseorganisationer, forsknings- og udviklingsinstitutioner.

Strategi for Region Midtjylland

Vedvarende og miljørigtig energiforsyning er et højaktuelt tema. Det skyldes for det første, at energiforbruget er stadigt stigende samtidig med, at flere lande kan risikere at blive afhængige af knappe fossile ressourcer i politisk ustabile regioner. For det andet har en række lande via internationale aftaler forpligtet sig til at reducere brugen af fossile brændsler for herigenem at mindske yderligere negative konsekvenser af den globale opvarmning.

Den midtjyske region har en særlig styrkeposition inden for energi og miljø. Andelen af vedvarende energi i den midtjyske region ligger væsentligt over landsgennemsnittet og en række af landets førende virksomheder på området er placeret i regionen.

Regionsrådet ønsker, at den midtjyske region fastholder og udbygger sin erhvervs- og miljømæssige styrkeposition. Det er vigtigt, at alle relevante parter i regionen samles om et fælles mål om på sigt at gøre regionen uafhængig af fossile brændsler. Det er målet, at mindst halvdelen af den midtjyske regions energiforbrug skal komme fra vedvarende energi i 2030.

Dette ambitiøse mål for andelen af vedvarende energi nås kun, hvis staten, regionen, kommuner, energiproducenter, virksomheder, interesseorganisationer og forsknings- og udviklingsinstitutioner alle arbejder for de fælles mål. Alle parter bør tage aktivt del i produktudvikling, videndeling og netværksetablering samt ny teknologianvendelse. Den samlede effekt af en fælles indsats vil være en vedvarende og langsigtet udvikling, som er i alles interesse, fordi den øger virksomhedernes værditilvækst, styrker konkurrenceevnen i regionen og fremmer en bæredygtig udvikling.

Det er endvidere regionsrådets mål at understøtte udviklingen af nye teknologier og metoder, der kan fremme produktion og forbrug af vedvarende energi og at være en europæisk demonstrationsregion, der går foran og begrænser brugen af fossile energikilder og medvirker til en reduktion i udledningen af drivhusgasser.

Regionsrådet ønsker gennem sin energi- og miljøpolitik at præge udviklingen i retning af en mere miljørigtig energiforsyning.

Regionsrådet vil ved drift af egne institutioner og kollektiv trafik, ved indkøb og ved byggeri understøtte udviklingen og brugen af ren og ny energiteknologi.

Regionsrådet vil:

- udarbejde et grønt regnskab og et miljøregnskab for Region Midtjylland
- reducere miljøbelastningen fra de regionale busser
- stille krav om miljørigtig projektering ved nybyggeri, bygningsvedligeholdelse, og renovering
- via sin indkøbspolitik bidrage til at mindske energiforbruget og fremme brugen af renere teknologi

Staten har indgået en partnerskabsaftale med vækstforum for Region Midtjylland om udviklingsaktiviteter på energi- og miljøområdet. Regionsrådet vil arbejde for realiseringen af partnerskabsaftalen og vil i samarbejde med vækstforum, kommunerne og øvrige aktører arbejde for at der:

- udarbejdes handlingsplaner for byer i regionen, som kan fungere som udstillingsvindue ved FN's klimakonference i Danmark i 2009
- opstilles ambitiøse mål for produktion og forbrug af energi
- efterspørges VE-produkter og energibesparende teknologier i bl.a. offentlig transport og offentligt ejede bygninger
- udvikles strategier og konkrete aktiviteter der styrker lokale, regionale og nationale styrkepositioner på energi- og miljøområdet
- udpeges et testområde for store vindmøller i regionen

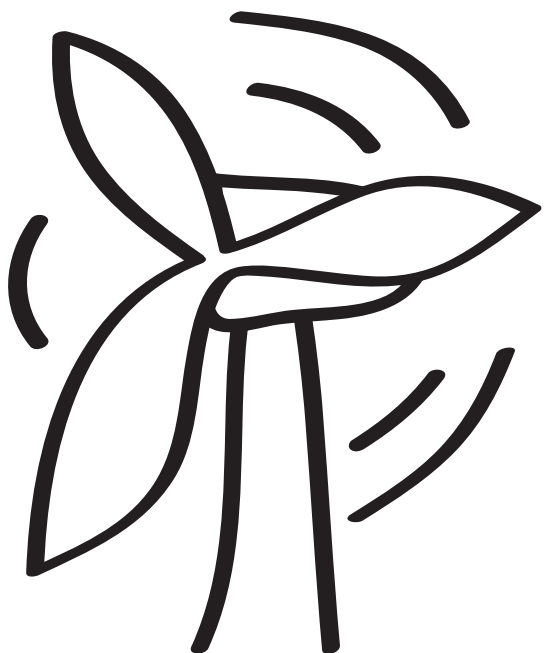
Anbefalinger til øvrige aktører

Regionsrådet opfordrer, med henvisning til partnerskabsaftalen, staten til at arbejde målrettet for:

- udvikling af egnede demonstrationsfaciliteter på energiområdet

- udpegning af nationale test- og udviklingsfaciliteter for vindmøller i regionen
- etablering af en national test- og certificeringsordning for biomasse i regionen
- inddragelse af Region Midtjylland i planlægningen af aktiviteter i forbindelse med FN's klimakonference i 2009
- at bidrage til udviklingen af regionale VE-kommuner og -byer
- at mindst én by i den midtjyske region er blandt de mest energieffektive i Danmark

LÆS MERE:
megasatsning energi og miljø
www.rm.dk/via6266.html

Regionsrådet vil:

- arbejde for at regionen udbygger sin erhvervsmæssige styrkeposition inden for energiområdet
- indgå i samarbejder om på sigt at gøre regionen uafhængig af fossile brændsler
- understøtte udviklingen og brugen af ren og ny energiteknologi ved drift af egne institutioner og kollektiv trafik, ved indkøb og ved byggeri
- arbejde for udpegning af testområde for store vindmøller
- arbejde for handlingsplan for byer i regionen, som kan fungere som udstillingsvindue

Regionsrådet anbefaler:

Staten at arbejde for:

- demonstrationsfaciliteter på energiområdet
- test- og udviklingsfaciliteter for vindmøller i regionen
- test- og certificeringsordning for biomasse i regionen
- VE-kommuner og -byer
- energieffektive eksempelbyer
- at inddrage Region Midtjylland i forbindelse med FN's klimakonference i 2009

REDEGØRELSE Infrastruktur 12

VISION

I 2030 er den
midtjyske region
en region i
balance, med god
fremkommelighed
og gode forbindelser
med omverdenen

Infrastruktur er en vigtig forudsætning for et velfungerende erhvervsliv og for arbejdskraftens mobilitet. For uddannelsessøgende er det vigtigt at kunne komme til uddannelsesstederne. I fritiden skal det være muligt at deltage i fritidsinteresser, købe ind, komme ud i naturen osv.

Et samspil og samarbejde mellem befolkning, erhvervsliv, organisationer, kommuner og region omkring infrastruktur er derfor af stor betydning for udviklingsvilkårene i den midtjyske region.

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Regionsrådet spiller en vigtig rolle i at være med til at skabe debat om den fremtidige infrastruktur i regionen og i at få infrastrukturen til at spille bedst muligt sammen med den øvrige udvikling i regionen og i Danmark. Regionsrådet har ikke direkte myndighedsopgaver på infrastrukturuområdet.

De tidligere amtsveje blev ved kommunalreformen delt mellem staten og kommunerne. De to lokalbaner, Lemvigbanen og Odderbanen, ejes og administreres af det regionale trafikselskab, Midttrafik, mens udgifterne til banerne betales af Region Midtjylland. De større havne i regionen er alle kommunalt ejede. Lufthavnene ejes i dag af kommunale fællesskaber. Jernbanenettet ejes af staten på nær de nævnte lokalbaner.

Regionsrådet har i samarbejde med regionens 19 kommuner i juni 2007 indsendt et indspil til Infrastrukturkommissionen med anbefalinger til statslige investeringer i infrastrukturen her i regionen.

Strategi for Region Midtjylland

En strategi for infrastruktur skal tage højde for de store udfordringer, der vil være på området i de kommende år.

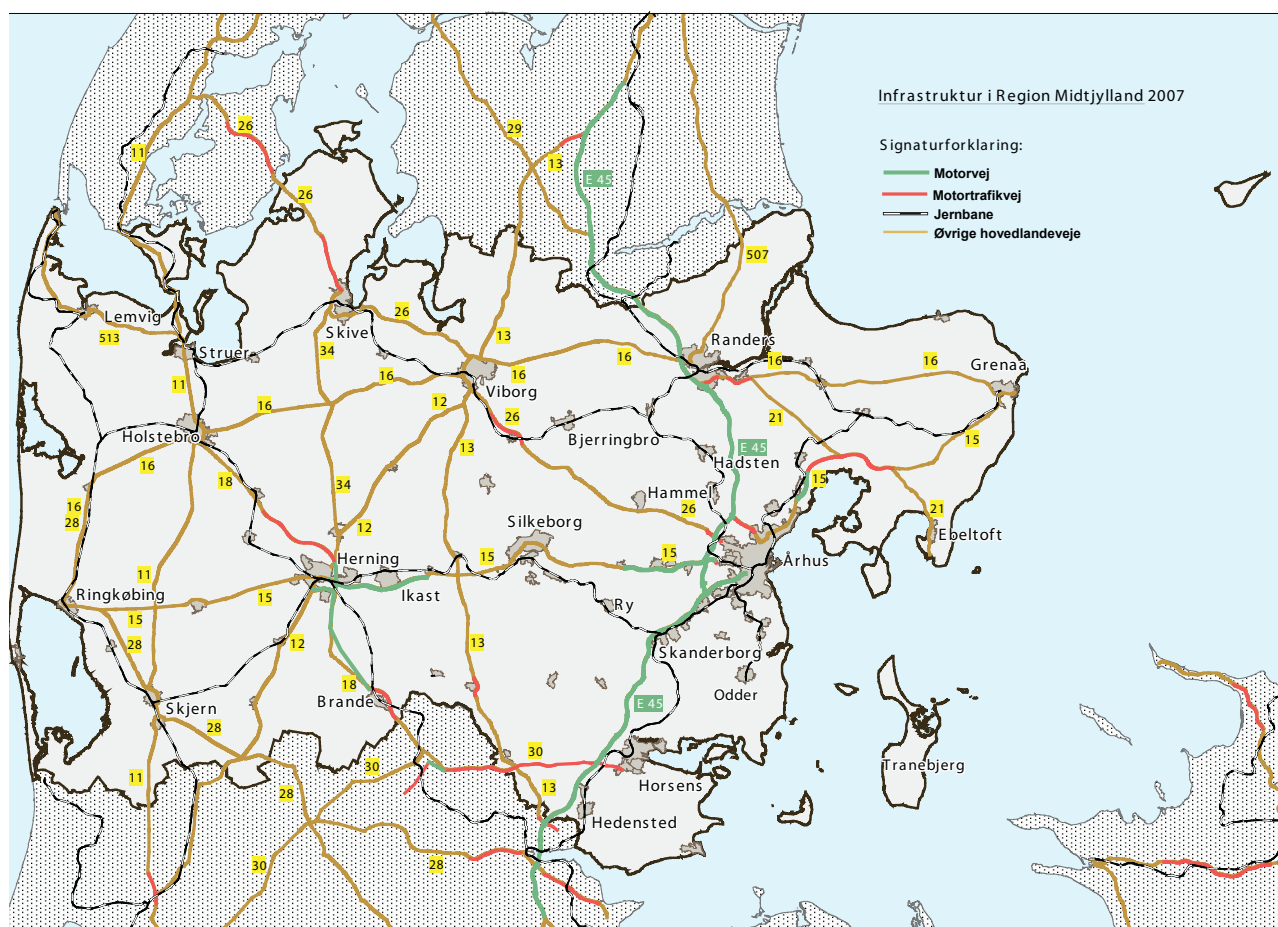
Den midtjyske region vil fortsat være en international vækstregion. Et ønske om øget økonomisk vækst skærper kravene til et effektivt transportsystem. Alt tyder på, at der i de kommende år vil være en fortsat stigning i trafikmængderne med trængsel og fremkommelighedsproblemer til følge.

Målet er at sikre borgernes og virksomhedernes behov for effektiv mobilitet samtidig med, at der tages højde for de uheldige effekter, den stigende trafik kan medføre.

Det bliver derfor en udfordring at indrette infrastrukturen, så den bidrager til at:

- understøtte den regionale udvikling og vækst
- skabe sammenhæng mellem byområder
- være en løftestang for yderområderne
- sikre mobilitet for en veluddannet arbejdskraft
- muliggøre en bred bosætning og lokalisering af virksomheder
- sikre adgang til uddannelse, hospitaler og andre institutioner
- forbedre trafiksikkerheden og miljøet samt reducere energiforbruget

Det overordnede vejnet (statsveje) og jernbanerne i den midtjyske region. I det fælles indspil til Infrastrukturkommissionen anbefales en række projekter, herunder opgradering af hovedvejnettet. Det gælder bl.a. ruterne 11, 13, 15, 16, 18, 21, 26, 34 og E45.

Den midtjyske region er stor, og mange forskellige interesser og hensyn skal koordineres. For at imødekomme behovet for fortsat udvikling og vækst i hele regionen er strategien anskuet ud fra de tre hensyn:

- en region i balance
- fremkommelighed
- forbindelser med omverdenen

Ved at anskue infrastrukturen ud fra de tre hensyn sikres, at **fokus fastholdes på ønsket om udvikling i hele regionen**. Ligeledes erkendes, at der må findes en løsning på den stadig voksende trængsel, som kan forudses i den østlige del af regionen omkring det østjyske bybånd og omkring de øvrige større byer i regionen. Endelig **sikres, at regionen ikke betragtes isoleret, men ses i sammenhæng med omverdenen**.

En region i balance

En tidssvarende infrastruktur over hele regionen er nødvendig for at sikre balance i regionen. I en region i balance er der samspil mellem land og by, vækstområder og yderområder, bosætningsområder og erhvervsområder.

Det er således ikke kun trafikmængderne på vejene, der er afgørende for, hvor der skal bygges nye veje. En forbedret infrastruktur skal være med til at styrke udviklingen i byområderne og skabe rammer for, at yderområderne får optimale udviklingsbetingelser.

En god infrastruktur er ikke alene tilstrækkelig til at skabe regional udvikling. Det er også kommunernes opgave i samarbejde med et aktivt lokalt erhvervsliv at skabe de bedst mulige betingelser for både erhvervsliv og bosætning.

Det er en udfordring at sikre et tidssvarende net af veje (hovedlandeveje, motortrafikveje og motorveje), som forbinder regionens bysamfund og landområder.

Behovene retter sig i særlig grad mod en trafikplanlægning, der fortsat understøtter mulighederne for at etablere og udvikle erhvervsvirksomheder i regionens yderområder. Det gælder i særdeleshed den vestlige og nordvestlige del af regionen.

Der er behov for en generel udvikling og opgradering af hovedvejene i regionen, som kan binde udviklingen sammen i syd-nord- og øst-vestgående retninger. Vejen mellem Herning og Holstebro Nord bør udbygges til motorvej, mens øvrige statsveje forbedres og opgraderes. Her tænkes især på ruterne 11, 13, 15, 16, 21 og 34.

Infrastruktur er imidlertid ikke kun veje. Også den kollektive trafik skal udbygges, så den bliver et reelt alternativ for de, som ikke har bil, eller som overvejer at anskaffe bil nummer to. Den regionale kollektive bus-

og togtrafik skal være attraktiv for de, som pendler mellem byer over længere afstande til såvel job som uddannelse. Derfor ligger der også en udfordring i, at det kollektive trafiktilbud bliver attraktivt og sammenhængende.

Det regionale jernbanelnet skal styrkes med sporudretninger, (gen)åbning af standsningssteder og flere dobbeltsporede strækninger. Ligeledes skal elektrificering af jernbanelnet udvides til flere strækninger.

Udbredelsen af it-infrastruktur (bredbånd) i regionen spiller en væsentlig rolle for den regionale udvikling og for at sikre en region i balance. I flere af regionens kommuner ligger udbredelse af bredbånd under lands gennemsnittet.

En almen bredbåndsinfrastruktur er en væsentlig forudsætning for, at regionen bliver en del af det højteknologiske samfund. Bredbåndsinfrastrukturen giver regionens virksomheder adgang til det globale marked og den voksende digitale økonomi, hvilket er en forudsætning for fortsat vækst og udvikling i regionens erhvervsliv.

En udbygning af bredbåndsnettet vil øge virksomhedernes muligheder for tættere samarbejde, videndeling og kommunikation. Samtidig vil et udbygget bredbåndsnæt bidrage til at fastholde og tiltrække virksomheder. Medarbejdernes mulighed for distancearbejde kan bidrage til at nedsætte trafikmængden og dermed belastningen af miljøet **og øge muligheden for bosætning**.

Bredbånd fremmer ligeledes den offentlige sektors og befolkningens anvendelse af ny informations- og kommunikationsteknologi.

Fremkommelighed

Prognoser viser, at trængsels- og fremkommelighedsproblemer omkring det østjyske bybånd og især i Århus vil vokse så meget over en 20-30 års horisont, at det kan bremse udviklingen.

Udfordringen er at sikre en infrastruktur, som kan løse trængselsproblemerne i Østjylland, men som også forbedrer fremkommeligheden i resten af regionen og især omkring de øvrige større byområder.

Den østjyske motorvej og andre overordnede vejforbindelser har ikke kapacitet til den forventede stigning i trafikken. Derfor skal vejene udbygges. Konkret bør E45 udvides til seks spor mellem Kolding og Randers og rute 26 opgraderes til motorvej/motortrafikvej mellem Århus og Viborg. Allerede vedtagne projekter bør desuden gennemføres snarest. Her tænkes især på motorvejen ved Silkeborg, færdiggørelse af motorvejen mellem Herning og Vejle, tunnel under Marselis Boulevard til Århus Havn og etablering af motorvejs-

Regionsrådet vil:

En region i balance:

- arbejde for en infrastruktur, der styrker udviklingen i byområderne og skaber rammer for optimale udviklingsbetingelser i tyndt befolkede egne
- opgradering af hovedvejene
- gøre den kollektive trafik attraktiv for de, som pendler mellem byer over længere afstande til såvel job som uddannelse
- arbejde for sporudretninger, (gen-)åbning af standsningssteder, flere dobbeltsporede strækninger og flere elektrificerede jernbanestrækninger

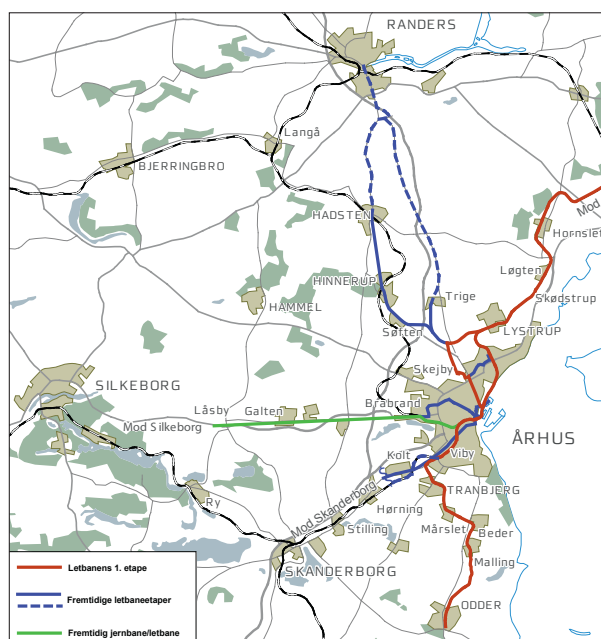
Fremkommelighed:

- arbejde for at øge kapaciteten på vejnettet
- arbejde for at mulighederne i intelligente transportsystemer udnyttes
- arbejde for etablering af letbane i Århus-området, kombineret med nærbaner og regionalbaner

Forbindelser med omverdenen:

- arbejde for en fast forbindelse til hurtigtog og biler over Kattegat
- arbejde for at der etableres en ringbane til hurtigtog mellem København-Kattegat-Århus-Odense-København
- arbejde for snarlig opgradering af jernbanelinjen
- arbejde for nem adgang til det europæiske motorvejsnet fra hele regionen
- arbejde for udvikling af effektive havnesystemer
- arbejde for at mere langdistancegods flyttes fra vej til sø og bane
- arbejde for bedre muligheder for at komme til og fra lufthavnene

Arbejde for udbygning af bredbåndsinfrastrukturen

Udkast til udbygning af bane- og letbanebetjening i Århus-området.
Kilde: Midttrafik – Letbanesekretariatet.

hængsel ved Randers.

Som supplement til opgradering af vejene skal mulighederne i intelligente transportsystemer udnyttes.

Især i Århus-området er det vigtigt, at der er effektive kollektive trafiktilbud. Etablering af en letbane med hyppige afgang, kombineret med nærbaner og regionalbaner, vil gøre det kollektive trafiksystem mere attraktivt. I et længere perspektiv skal der arbejdes for en videre udbygning til Odder, Skanderborg, Silkeborg, Favrskov, Randers og Djursland – og endnu længere ud i regionen.

Forbindelser med omverdenen

For en international vækstregion er forbindelserne mellem regionen og omverdenen vigtige. Det skal være muligt at komme med hurtige forbindelser både til og fra den midtjyske region, hvad enten det er mod øst til hovedstaden, sydpå til det øvrige Europa eller nordpå til det øvrige Skandinavien.

Landsdelene i Danmark skal kædes yderligere sammen for at sikre udvikling og vækst. De store vækst- og videntcentre i landet, Århus, København, Odense og Aalborg vil sammen kunne udvikle sig stærkere end hver for sig. Ved at udnytte og udvikle specialer og potentialer i hele Danmark vil landet samlet stå meget stærkere internationalt.

Derfor skal der etableres en fast forbindelse til hurtigtog og biler over Kattegat, som forbinder Jylland og

Sjælland. I tilslutning hertil skal der på begge sider af Kattegat etableres de nødvendige bane- og vejanlæg.

For at sikre sammenhængskraft i Danmark er det nødvendigt med en hurtig og effektiv togbetjening. Derfor bør Kattegatforbindelsen kædes sammen med det øvrige jernbanenet, så der dannes en ringbane København-Kattegat-Århus-Odense-København. Ringbanen vil med hurtigtog i begge retninger være med til at sikre en rejsetid på under en time mellem landets tre største byer.

Der er desuden behov for en snarlig opgradering af det øvrige jernbanenet.

Fra hele den midtjyske region skal der være nem adgang til det europæiske motorvejsnet.

For godstransporten er det især vigtigt, at kapaciteten på det overordnede vej- og banenet er tilstrækkeligt, og at der er gode omladningssteder i regionen. Århus Havn er Danmarks største containerhavn med store muligheder for udvikling. Også inden for andre godstyper står Århus Havn stærkt. Udvikling af et samlet effektivt havnesystem baseret på udvikling af Århus Havn og de mellemstore offentlige trafikhavne i regionen er en vigtig udfordring. Her tænkes især på havnene i Randers, Grenaa, Thyborøn og Horsens, som alle har en godsomsætning på mere end 500.000 tons/år (2006). Der er betydelige udviklingspotentialer i disse havne, og for kommunerne vil udvikling af havnene kunne give et væsentlig bidrag til erhvervsudviklingen.

Det er ligeledes en udfordring at flytte mere langdistancegods fra vej til sø og bane. For at kunne understøtte brugen af multimodale transportere (brug af flere transportformer til én transportopgave, fx lastbil, skib og tog) skal forbindelserne over land til havnene forbedres.

Der er to lufthavne med ruteforbindelser i regionen, Karup Lufthavn og Aarhus Lufthavn. Karup Lufthavn har flere daglige indenrigsforbindelser til København og enkelte internationale forbindelser. Aarhus Lufthavn har flere daglige indenrigs- og udenrigsforbindelser. Lige syd for regionsgrænsen ligger Billund Lufthavn med daglige forbindelser til en række europæiske storbyer. Muligheden for at komme til og fra lufthavnene skal forbedres.

Anbefalinger til øvrige aktører

Anbefalinger til staten (fra regionsrådet og de 19 kommuner i regionen):

- letbane i Århus-området med mulighed for senere

Regionsrådet anbefaler:

Staten at realisere:

- letbane med udgangspunkt i Århus
- højklasset vej/motorvej mellem Viborg og Århus
- udvidelse af motorvej E45 fra Randers til Kolding
- motorvej mellem Herning og Holstebro Nord
- fast forbindelse over Kattegat til hurtigtog og biler
- færdiggørelse af allerede besluttede projekter , [herunder](#)

- motorvejen Århus-Silkeborg-Herning
- motorvejen Herning-Vejle
- etablering af det nordlige motorvejs-hængsel ved Randers, Sdr. Borup-Assentoft
- tunnel under Marselis Boulevard og
- udvidelse af Åhavevej i Århus

- generel opgradering af hovedvejene i regionen
- opgradering og modernisering af jernbanenettet

Kommunerne at:

- indtænke udvikling af havnene i kommuneplanstrategien
- arbejde for bredbånd for alle borgere og virksomheder
- sikre tilgængelighed og god infrastruktur ved planlægning af nye bolig- og erhvervsområder

Staten og kommunerne at:

- skabe sammenhæng i regionens overordnede infrastruktur via den fysiske planlægning

- højklasset vej/motorvej mellem Viborg og Århus
- udvidelse af motorvej E45 fra Randers til Kolding
- motorvej mellem Herning og Holstebro Nord
- fast forbindelse over Kattegat til hurtigtog og biler
- færdiggørelse af allerede besluttede projekter
- generel opgradering af hovedvejene i regionen
- opgradering og modernisering af jernbanenettet

Anbefalinger til kommunerne:

- indtænke udvikling af havnene i kommuneplanstrategien
- arbejde for at bredbånd gøres tilgængelig for alle borgere og virksomheder
- sikre tilgængelighed og god infrastruktur ved planlægning af nye bolig- og erhvervsområder

Anbefaling til staten og kommunerne:

- skabe sammenhæng i regionens overordnede infrastruktur via den fysiske planlægning.

REDEGØRELSE 13

Kollektiv trafik

VISION

I 2030 oplever regionens borgere den kollektive trafik som sammenhængende og med tætte forbindelser mellem de kommunale og de regionale ruter. Det samlede net sikrer regionens sammenhængskraft og kobling til omverdenen

udbygning

1. januar 2007 blev der i den midtjyske region oprettet et nyt trafikselskab, Midttrafik. Midttrafik ejes af kommunerne og Region Midtjylland. Ved oprettelsen af Midttrafik overtog Region Midtjylland det økonomiske ansvar for 120 regionale busruter og to lokalbaner. Ca. 20 mio. passagerer rejser årligt med de regionale busser. Region Midtjyllands udgift til kollektiv trafik var i 2007 ca. 172 mio. kr.

Midttrafiks opgave er at planlægge den lokale og regionale trafik, så den sammen med banetrafikken giver et sammenhængende og omkostningseffektivt tilbud til borgerne.

Region Midtjyllands rolle og opgaver

Region Midtjylland bestiller og betaler hos Midttrafik for den buskørsel af regional betydning, der kører på tværs af kommunegrænserne. Sammen med statens banenet dækker den regionale kollektive trafik mellemkommunal trafik mellem bycentre i hver sin kommune.

Tilsvarende bestiller og betaler kommunerne Midttrafik for udførelse af kollektiv trafik, som dækker det lokale rejsebehov inden for den enkelte kommune.

Derudover finansierer Region Midtjylland de to lokalbaner (privatbaner) i regionen, Odderbanen og Lemvigbanen. Midttrafik fører administrativt og økonomisk tilsyn med banerne.

Midttrafik skal hvert 4. år udarbejde en trafikplan for den kollektive trafik i regionen. Trafikplanen skal tage udgangspunkt i den statslige trafikplan for jernbanetrafik. Udarbejdelse af trafikplanen og revision af den udgør den overordnede ramme for samarbejdet mellem Midttrafik, staten, regionen og kommunerne.

Strategi for Region Midtjylland

Regionsrådet vil i tæt samarbejde med Midttrafik og kommunerne arbejde for, at regionens borgere oplever et sammenhængende kollektivt trafiksystem, hvor der er en klar rollefordeling mellem de kommunalt og de regionalt finansierede ruter. De regionale ruter, X-busruter, bybusruter, lokalruter og efterspørgselsstyret kørsel skal sammen med togtrafikken fremstå som et samlet net – både med hensyn til køreplaner, takster og kundeinformation.

For at opnå størst mulig effektivitet i samarbejdet om at nå dette mål vil regionsrådet indgå en samarbejdsaftale med Midttrafik. I samarbejdsaftalen fastlægges regionens og trafikselskabets rolle og opgaver om ud-

viklingen af den regionale kollektive trafik.

Samarbejdsaftalen vil omhandle:

- trafikplan
- køreplanlægning
- infrastruktur og vejforhold
- takster
- udbud og kontrakter
- økonomi og budget
- markedsføring, information og kundeservice
- behovsstyret kørsel
- lokalbaner
- øvrige opgaver som regionsrådet ønsker løst af Midttrafik

I tæt dialog med Midttrafik og øvrige samarbejdspartner vil regionsrådet arbejde for udvikling af den regionale kollektive trafik på følgende områder:

God adgang til arbejde og uddannelse

Regionsrådet ønsker, at X-busnettet og det øvrige regionale rutenet indrettes, så der skabes god og så vidt muligt direkte adgang til arbejds- og uddannelsespladser. Planlægningen af rutenettet skal i videst muligt omfang understøtte fleksibiliteten på arbejdsmarkedet.

Den regionale bustrafik er overvejende præget af pendlertrafik mellem byerne. 2/3 af passagererne benytter de regionale ruter til arbejde eller uddannelse. Pendlertrafikken er derfor det helt afgørende grundlag for det regionale trafiknet. Der er derfor behov for en fortsat udvikling af et sammenhængende overordnet net af regionale ruter, der betjener disse rejsestrømme så vidt muligt uden omvejskørsel og skift.

For så vidt angår X-busserne vil regionsrådet sikre, at der årligt sker en koordinering af driften med naboregionerne.

God adgang til specialiserede service-, fritids- og kulturtilbud

Den kollektive trafik skal indrettes, så befolkningen har god adgang til den specialiserede service og til de kultur- og fritidsaktiviteter, der fortrinsvis findes i de store byer.

Reduktion af biltrafikken i de store byområder

Den kollektive trafik skal i byerne og på pendlertunge strækninger mellem byerne være et godt alternativ til den individuelle persontrafik. I de store byområder skal den være med til at mindske trængselsproblemerne og de deraf afledte miljøeffekter. Fremkommelighed for busserne er af stor betydning for at øge bussernes attraktivitet for kunderne. Etablering af busbaner og andre trafiktekniske tiltag vil forbedre bussernes fremkommelighed og driftsøkonomi. I områder med mere spredt bosætning og uden for de større byer skal den kollektive trafik være et godt supplement til individuel transport.

Bus og tog til tiden

Pålideligheden i den kollektive trafik skal fortløbende være i fokus. Kørslen skal tilrettelægges, så forsyningssikkerhed og sikkerhed for uforstyrret drift gives høj prioritet.

Udbygning af togtrafikken

Kombinationen af fjern- og regionaltog giver togtrafikken en central rolle i den kollektive trafik i regionen og i fjerntrafikken til og fra regionen. I kraft af det relativt tætte banenet har togtrafikken således stor betydning i det overordnede kollektive trafiknet i regionen.

For at øge kapaciteten og indsætte flere togafgange på enkeltsporede strækninger er det på mange strækninger nødvendigt at arbejde for, at der anlægges flere krydsningssteder. Ligeledes bør det overvejes at genåbne stationer, hvor der vurderes at være et tilfredsstillende kundeunderlag til stede.

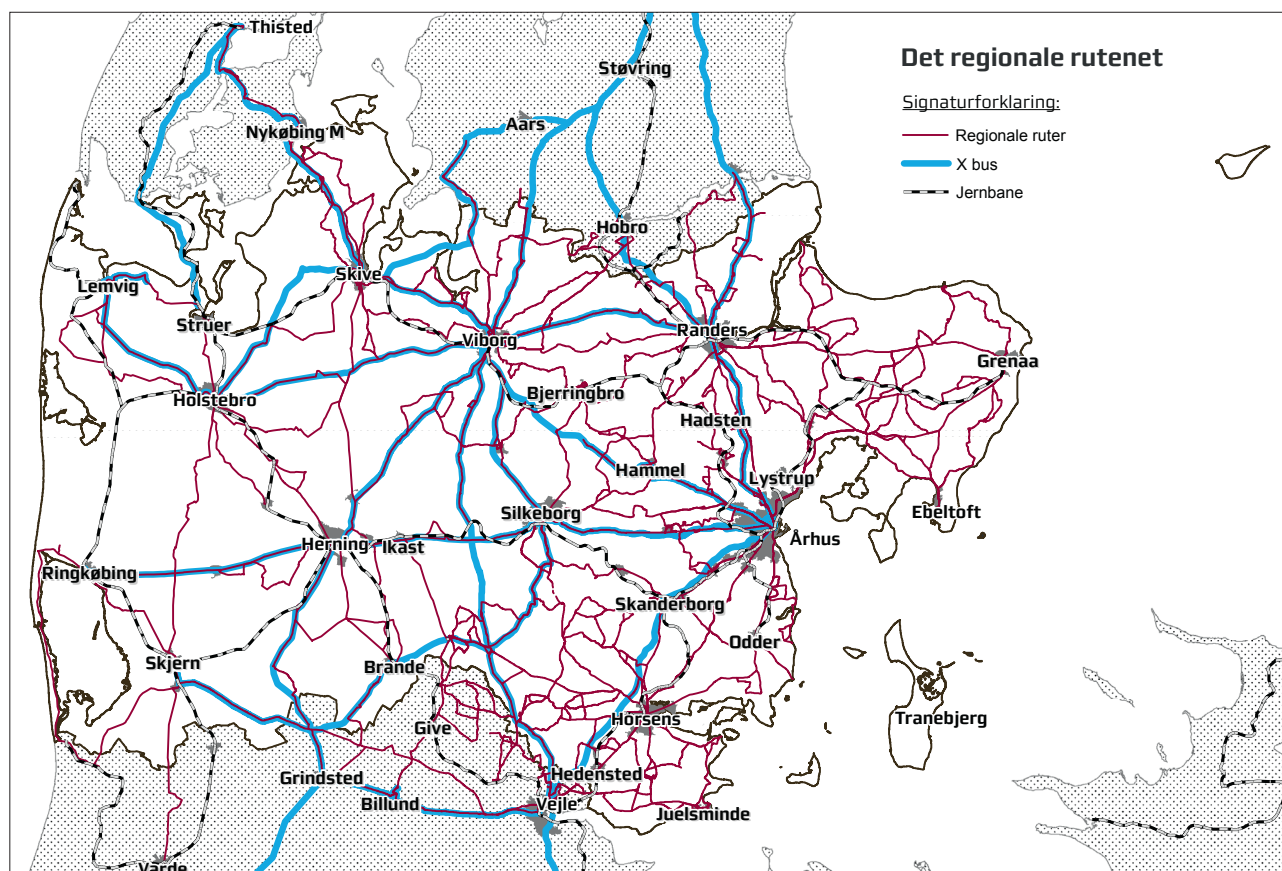
Der skal etableres en letbane i Århus-området, som kombineres med nærbaner og regionalbaner. I et længere perspektiv skal der arbejdes for en videre udbygning af letbanen til Skanderborg, Silkeborg, Favrskov, Randers og Djursland – og endnu længere ud i regio-

Regionsrådet vil:

Samarbejde med Midttrafik og kommunerne for et sammenhængende kollektivt trafiksystem

Arbejde for:

- god adgang til arbejde og uddannelse
- god adgang til specialiserede service-, fritids- og kulturtilbud
- reduktion af biltrafikken i de store byområder
- bus og tog til tiden
- udbygning af togtrafikken
- efterspørgselsstyret trafik, hvor det giver bedre kvalitet for pengene
- bedre miljø, herunder igangsætte forsøg med brug af ikke-fossile brændstoffer i regionale busser
- effektiv ressourceudnyttelse

Regionsrådet anbefaler:

Staten

- opgradering af togbetjeningen med hurtige stabile forbindelser
- elektrificering af banestrækninger
- (gen)åbning af stationer

Staten, kommuner og Midttrafik

- letbanesystem kombineret med nærbaner og regionalbaner koordineret med busser og fjern tog
- staten indgår i anlægsfinansieringen af letbanen

Kommuner og Midttrafik

- efterspørgselsstyrede tilbud, hvor transportbehovet er lille

Kommuner

- trafikbetjening som en integreret del af planlægningen af bolig- og arbejdspladsområder

nen.

Regionsrådet har besluttet at igangsætte en spormodernisering af Odderbanen. På længere sigt står regionsrådet over for udfordringen om investeringer i nyt togmateriel ved begge lokalbaner, hvis kunderne skal kunne tilbydes en attraktiv togbetjening, som både er effektiv og giver god komfort.

Der skal være sammenhæng mellem letbanen, busnettet og togtrafikken, når det gælder køreplaner, takster og information.

Efterspørgselsstyret trafik, hvor det giver bedre kvalitet for pengene.

Midttrafik skal arbejde for at udvikle efterspørgselsstyrede tilbud på trafiksvage strækninger og tidspunkter, hvor der kan opnås en højere kvalitet end traditionel busdrift. Teletaxi og telebus skal, hvor det er hensigtsmæssigt, koordineres med de øvrige transportopgaver, som kommunerne og regionsrådet ønsker løst i samarbejde med Midttrafik – fx siddende patienttransport og individuel handicapørsel.

Bedre miljø

Regionsrådet ønsker, at der sker en fortsat udbygning og modernisering af den kollektive trafik. Herunder med letbane og miljøvenlige busser, som skal bidrage til at mindske den trafikskabte miljøbelastning i bymiljøet og globalt.

For at fremme den kollektive bustrafiks miljøfordele vil regionsrådet arbejde for, at der igangsættes forsøg med brug af ikke-fossile brændstoffer i de regionale busser.

Effektiv ressourceudnyttelse

Der vil i fremtiden være tre parter, der kan bestille og finansiere kollektiv trafik: staten, regionen og kommunerne. En central målsætning for den regionale trafikplan er, at de samlede ressourcer, der anvendes på

regional og lokal bustrafik, udnyttes bedst muligt.

Anbefalinger til øvrige aktører

Anbefalinger til staten

- opgradering af togbetjeningen med hurtige, stabile forbindelser på hovedstrækningerne og udbygning af den interne regionale statslige togtrafik
- udvide elektrificeringen af banestrækninger
- (gen-)åbning af stationer på regionale togstrækninger

Anbefaling til staten, kommuner og Midttrafik

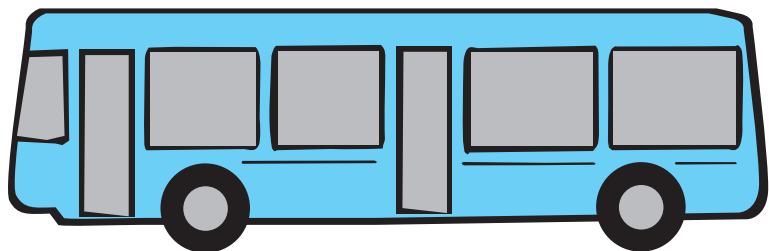
- etablering af et letbanesystem, der er kombineret med nærbaner og regionalbaner, og som er koordineret med busser og fjerntog
- staten indgår i anlægsfinansieringen af letbanen

Anbefaling til kommuner og Midttrafik

- udvikling af efterspørgselsstyrede tilbud om transport, hvor behovet er meget lille

Anbefaling til kommuner

- skabe sammenhæng mellem fysisk planlægning og kollektiv trafik, så trafikbetjeningen bliver en integreret del af planlægningen af bolig- og arbejdspladsområder

Region Midtjyllands samarbejdsfelt

Regionsrådet for Region Midtjylland vil gennem dialog med sit brede samarbejdsfelt understøtte eksisterende og inspirere til nye samarbejdsrelationer. Alle er vi aktører, der kan bidrage til vækst i regionen og styrkelse af et sammenhængende Danmark samt forstærke internationale samarbejder og globalt udsyn.

